МІНСК

НЕЗНАЁМЫ

1920-1940

МІНСК
НЕЗНАЁМЫ
1920-1940

UNFAMILIAR MINSK 1920-1940

AUTHOR-COMPILER
ILYA KURKOV

Minsk "Uradjay" 2002

UNFAMILIAR MINSK 1920-1940

AUTHOR-COMPILER
ILYA KURKOV

Minsk "Uradjay" 2002

UNFAMILIAR MINSK 1920-1940

AUTHOR-COMPILER
ILYA KURKOV

Minsk "Uradjay" 2002

UNFAMILIAR MINSK 1920-1940

AUTHOR-COMPILER
ILYA KURKOV

Minsk "Uradjay" 2002

UNFAMILIAR MINSK 1920-1940

AUTHOR-COMPILER
ILYA KURKOV

Minsk "Uradjay" 2002

UNFAMILIAR MINSK 1920-1940

AUTHOR-COMPILER
ILYA KURKOV

Minsk "Uradjay" 2002

UNFAMILIAR MINSK 1920-1940

AUTHOR-COMPILER
ILYA KURKOV

Minsk "Uradjay" 2002

UNFAMILIAR MINSK 1920-1940

AUTHOR-COMPILER
ILYA KURKOV

Minsk "Uradjay" 2002

«Зямельнае пытанне ў Менскай гарадской гаспадарцы перад рэвалюцыяй мела меншае значэнне, чым цяпер. У 1912 годзе даходу ад розных падаткаў і збораў было 228 679 руб., а у 1922 — 138 915 руб.; даходу ж ад гарадской зямлі было ў 1912 годзе — 17 281 руб. (12%), а у 1922 — 58 629 руб. (43%).

Пры ранейшай эканамічнай палітыцы прыкмячалася вялікая цяга да зямлі. Кожны грамадзянін стараўся атрымаць і апрацаваць хоць невялікі кавалак зямлі. Можна было думаць, што НЭП паложыць гэтаму канец, што ў звязку з рашэннем пытання аб харчах будзе менш ахвотнікаў на зямлю.

Аднак выйшла інакш. Розныя прамысловыя гародныя гаспадаркі, рабочыя таварыствы, рабочыя і іншыя грамадзяне звяртаюцца з просьбамі да зямельнага аддзела аб адводзе ім зямлі. Гэтых заяў так шмат, што зямельны аддзел не можа іх усе здаволіць, і з-за няхваткі зямлі былі выпадкі засявання часткі акраінных вуліц.

Зямля патрэбна гораду яшчэ пад аэрадром, лагеры, стрэльбішча, пашу. Па падліку 1922 года, у Менску маецца 3000 галоў рагатай жывёлы, 1500 коней і 2000 коз. Такім чынам зразумела, што пытанне аб пашырэнні межаў гораду было насьпеўным і, развязаўшы яго, ЦВК Беларусі пайшоў насустрач вымогам жыцця».

Своеасаблівым каментарыем да апошняй лічбы з'яўляецца «крык душы» з газеты «Савецкая Беларусь» ад 16 снежня 1922 года: «Гіне хараство прыроды! Адна з вуліц Менску (Шырокая) высаджана дрэвамі — каштанамі, якія даюць хараство вуліцы ўлетку. І вось чамусь гэтыя дрэвы асуджаны сёлета, відаць, на зьнішчэньне. Козы мясцовых жыхароў, ходзячы ўвосень і зімой самапасам, аб'ядаюць кару, і гэткім чынам прыгажосць прыроды гіне. Варта, каб камхоз звярнуў на гэта належную ўвагу».

Ці не першая гэта з мінскіх публікацый на экалагічную тэму?

Наогул, хатняя жывёла з'яўлялася важным фактарам у жыцці сталіцы. Засталіся ў гісторыі застэнаграфаваныя словы намесніка Старшыні Саўнаркома БССР У. Р. Ванеева, які, дарэчы, займаў перад тым пасаду старшыні Мінскага гарвыканкама. У 1940 годзе на спецыяльнай нарадзе (назіраліся часовыя цяжкасці з продажам хлеба) ён паведаміў: «В Минске 12.048 голов свиней. Рогатого скота мы имеет 1135 голов. Овец, лошадей — тысячи две с половиной. Вообще, все это животные, они все хотят кушать. Что для них можно купить в Минске кроме хлеба? Ничего. Отсюда и понятно, что идет и мамаша, и папаша, и дочка, и сын — и все берут хлеб».

Шмат праблем даводзілася вырашаць гарадскому кіраўніцтву ў разглядаемы перыяд, а часцей за ўсё, напэўна, — жыллёвае пытанне.

Ужо 22 студзеня 1918 года пры Мінскім Савеце рабочых і салдацкіх дэпутатаў быў створан жыллёвы аддзел. Пад яго кіраўніцтвам у горадзе праводзілася нацыяналізацыя дамоў, якія належылі «прадстаўнікам пануючых класаў», царкве, уладальнікам прыватных гасцініц. Але і дробным уласнікам жылося не салодка. Саўнарком БССР 25 сакавіка 1922 года забараніў домаўласнікам разбіраць без дазволу ўлады дамы, якія прыйшлі ў непрыгоднасць. Гаржыладдзел меў законныя падставы для канфіскацыі ва ўласнікаў прыватных дамоў да 30% жыллёвай плошчы, каб размеркаваць яе па ардэрах. На працягу 1923 года ў Мінску было выдадзена 2600 ардэроў, з іх 75% — членам прафсаюзаў.

Крызіс паглыбляўся тым, што ў Мінску, як у сталіцы, бесперапынна ўзрастала колькасць усялякіх устаноў. Як бачна з даведкі, накіраванай акруговым выканкамам у ЦВК БССР, тут на 1 лістапада 1924 года было занята будынкаў: культурна-асветніцкімі ўстановамі — 79, клубамі і тэатрамі — 42, лекавымі ўстановамі — 21, прадпрыемствамі — 89, а наогул, разам з вайсковымі ўстановамі, было занята 33% усёй камунальнай жыллёвай плошчы. Часта не было нават куды засяліць адказных працаўнікоў, што вылучаліся ў Мінск на кіруючыя пасады. «Вялікія людзі» па некалькі месяцаў мыкаліся па выпадковых камуналках.

Дарэчы, для іх сітуацыя значна палепшылася ў студзені 1925 года, калі пасля працяглага рамонту нарэшце пачала функцыянаваць Цэнтральная гасцініца камгаса — знакамітая былая «Еўропа». Гэты шасьціпавярховы цуд камфартабельнасці паступова пераўтварыўся ў звычайны інтэрнат. Пастаяльцы «акопваліся» і не выязджалі па некалькі год.

«Зямельнае пытанне ў Менскай гарадской гаспадарцы перад рэвалюцыяй мела меншае значэнне, чым цяпер. У 1912 годзе даходу ад розных падаткаў і збораў было 228 679 руб., а у 1922 — 138 915 руб.; даходу ж ад гарадской зямлі было ў 1912 годзе — 17 281 руб. (12%), а у 1922 — 58 629 руб. (43%).

Пры ранейшай эканамічнай палітыцы прыкмячалася вялікая цяга да зямлі. Кожны грамадзянін стараўся атрымаць і апрацаваць хоць невялікі кавалак зямлі. Можна было думаць, што НЭП паложыць гэтаму канец, што ў звязку з рашэннем пытання аб харчах будзе менш ахвотнікаў на зямлю.

Аднак выйшла інакш. Розныя прамысловыя гародныя гаспадаркі, рабочыя таварыствы, рабочыя і іншыя грамадзяне звяртаюцца з просьбамі да зямельнага аддзела аб адводзе ім зямлі. Гэтых заяў так шмат, што зямельны аддзел не можа іх усе здаволіць, і з-за няхваткі зямлі былі выпадкі засявання часткі акраінных вуліц.

Зямля патрэбна гораду яшчэ пад аэрадром, лагеры, стрэльбішча, пашу. Па падліку 1922 года, у Менску маецца 3000 галоў рагатай жывёлы, 1500 коней і 2000 коз. Такім чынам зразумела, што пытанне аб пашырэнні межаў гораду было насьпеўным і, развязаўшы яго, ЦВК Беларусі пайшоў насустрач вымогам жыцця».

Своеасаблівым каментарыем да апошняй лічбы з'яўляецца «крык душы» з газеты «Савецкая Беларусь» ад 16 снежня 1922 года: «Гіне хараство прыроды! Адна з вуліц Менску (Шырокая) высаджана дрэвамі — каштанамі, якія даюць хараство вуліцы ўлетку. І вось чамусь гэтыя дрэвы асуджаны сёлета, відаць, на зьнішчэньне. Козы мясцовых жыхароў, ходзячы ўвосень і зімой самапасам, аб'ядаюць кару, і гэткім чынам прыгажосць прыроды гіне. Варта, каб камхоз звярнуў на гэта належную ўвагу».

Ці не першая гэта з мінскіх публікацый на экалагічную тэму?

Наогул, хатняя жывёла з'яўлялася важным фактарам у жыцці сталіцы. Засталіся ў гісторыі застэнаграфаваныя словы намесніка Старшыні Саўнаркома БССР У. Р. Ванеева, які, дарэчы, займаў перад тым пасаду старшыні Мінскага гарвыканкама. У 1940 годзе на спецыяльнай нарадзе (назіраліся часовыя цяжкасці з продажам хлеба) ён паведаміў: «В Минске 12.048 голов свиней. Рогатого скота мы имеет 1135 голов. Овец, лошадей — тысячи две с половиной. Вообще, все это животные, они все хотят кушать. Что для них можно купить в Минске кроме хлеба? Ничего. Отсюда и понятно, что идет и мамаша, и папаша, и дочка, и сын — и все берут хлеб».

Шмат праблем даводзілася вырашаць гарадскому кіраўніцтву ў разглядаемы перыяд, а часцей за ўсё, напэўна, — жыллёвае пытанне.

Ужо 22 студзеня 1918 года пры Мінскім Савеце рабочых і салдацкіх дэпутатаў быў створан жыллёвы аддзел. Пад яго кіраўніцтвам у горадзе праводзілася нацыяналізацыя дамоў, якія належылі «прадстаўнікам пануючых класаў», царкве, уладальнікам прыватных гасцініц. Але і дробным уласнікам жылося не салодка. Саўнарком БССР 25 сакавіка 1922 года забараніў домаўласнікам разбіраць без дазволу ўлады дамы, якія прыйшлі ў непрыгоднасць. Гаржыладдзел меў законныя падставы для канфіскацыі ва ўласнікаў прыватных дамоў да 30% жыллёвай плошчы, каб размеркаваць яе па ардэрах. На працягу 1923 года ў Мінску было выдадзена 2600 ардэроў, з іх 75% — членам прафсаюзаў.

Крызіс паглыбляўся тым, што ў Мінску, як у сталіцы, бесперапынна ўзрастала колькасць усялякіх устаноў. Як бачна з даведкі, накіраванай акруговым выканкамам у ЦВК БССР, тут на 1 лістапада 1924 года было занята будынкаў: культурна-асветніцкімі ўстановамі — 79, клубамі і тэатрамі — 42, лекавымі ўстановамі — 21, прадпрыемствамі — 89, а наогул, разам з вайсковымі ўстановамі, было занята 33% усёй камунальнай жыллёвай плошчы. Часта не было нават куды засяліць адказных працаўнікоў, што вылучаліся ў Мінск на кіруючыя пасады. «Вялікія людзі» па некалькі месяцаў мыкаліся па выпадковых камуналках.

Дарэчы, для іх сітуацыя значна палепшылася ў студзені 1925 года, калі пасля працяглага рамонту нарэшце пачала функцыянаваць Цэнтральная гасцініца камгаса — знакамітая былая «Еўропа». Гэты шасьціпавярховы цуд камфартабельнасці паступова ператварыўся ў звычайны інтэрнат. Пастаяльцы «акопваліся» і не выязджалі па некалькі год.

«Зямельнае пытанне ў Менскай гарадской гаспадарцы перад рэвалюцыяй мела меншае значэнне, чым цяпер. У 1912 годзе даходу ад розных падаткаў і збораў было 228 679 руб., а у 1922 — 138 915 руб.; даходу ж ад гарадской зямлі было ў 1912 годзе — 17 281 руб. (12%), а у 1922 — 58 629 руб. (43%).

Пры ранейшай эканамічнай палітыцы прыкмячалася вялікая цяга да зямлі. Кожны грамадзянін стараўся атрымаць і апрацаваць хоць невялікі кавалак зямлі. Можна было думаць, што НЭП паложыць гэтаму канец, што ў звязку з рашэннем пытання аб харчах будзе менш ахвотнікаў на зямлю.

Аднак выйшла інакш. Розныя прамысловыя гародныя гаспадаркі, рабочыя таварыствы, рабочыя і іншыя грамадзяне звяртаюцца з просьбамі да зямельнага аддзела аб адводзе ім зямлі. Гэтых заяў так шмат, што зямельны аддзел не можа іх усе здаволіць, і з-за няхваткі зямлі былі выпадкі засявання часткі акраінных вуліц.

Зямля патрэбна гораду яшчэ пад аэрадром, лагеры, стрэльбішча, пашу. Па падліку 1922 года, у Менску маецца 3000 галоў рагатай жывёлы, 1500 коней і 2000 коз. Такім чынам зразумела, што пытанне аб пашырэнні межаў гораду было насьпеўным і, развязаўшы яго, ЦВК Беларусі пайшоў насустрач вымогам жыцця»..

Своеасаблівым каментарыем да апошняй лічбы з'яўляецца «крык душы» з газеты «Савецкая Беларусь» ад 16 снежня 1922 года: «Гіне хараство прыроды! Адна з вуліц Менску (Шырокая) высаджана дрэвамі — каштанамі, якія даюць хараство вуліцы ўлетку. І вось чамусь гэтыя дрэвы асуджаны сёлета, відаць, на зьнішчэньне. Козы мясцовых жыхароў, ходзячы ўвосень і зімой самапасам, аб'ядаюць кару, і гэткім чынам прыгажосць прыроды гіне. Варта, каб камхоз звярнуў на гэта належную ўвагу».

Ці не першая гэта з мінскіх публікацый на экалагічную тэму?

Наогул, хатняя жывёла з'яўлялася важным фактарам у жыцці сталіцы. Засталіся ў гісторыі застэнаграфаваныя словы намесніка Старшыні Саўнаркома БССР У. Р. Ванеева, які, дарэчы, займаў перад тым пасаду старшыні Мінскага гарвыканкама. У 1940 годзе на спецыяльнай нарадзе (назіраліся часовыя цяжкасці з продажам хлеба) ён паведаміў: «В Минске 12.048 голов свиней. Рогатого скота мы имеет 1135 голов. Овец, лошадей — тысячи две с половиной. Вообще, все это животные, они все хотят кушать. Что для них можно купить в Минске кроме хлеба? Ничего. Отсюда и понятно, что идет и мамаша, и папаша, и дочка, и сын — и все берут хлеб».

Шмат праблем даводзілася вырашаць гарадскому кіраўніцтву ў разглядаемы перыяд, а часцей за ўсё, напэўна, — жыллёвае пытанне.

Ужо 22 студзеня 1918 года пры Мінскім Савеце рабочых і салдацкіх дэпутатаў быў створан жыллёвы аддзел. Пад яго кіраўніцтвам у горадзе праводзілася нацыяналізацыя дамоў, якія належылі «прадстаўнікам пануючых класаў», царкве, уладальнікам прыватных гасцініц. Але і дробным уласнікам жылося не салодка. Саўнарком БССР 25 сакавіка 1922 года забараніў домаўласнікам разбіраць без дазволу ўлады дамы, якія прыйшлі ў непрыгоднасць. Гаржыладдзел меў законныя падставы для канфіскацыі ва ўласнікаў прыватных дамоў да 30% жыллёвай плошчы, каб размеркаваць яе па ардэрах. На працягу 1923 года ў Мінску было выдадзена 2600 ардэроў, з іх 75% — членам прафсаюзаў.

Крызіс паглыбляўся тым, што ў Мінску, як у сталіцы, бесперапынна ўзрастала колькасць усялякіх устаноў. Як бачна з даведкі, накіраванай акруговым выканкамам у ЦВК БССР, тут на 1 лістапада 1924 года было занята будынкаў: культурна-асветніцкімі ўстановамі — 79, клубамі і тэатрамі — 42, лекавымі ўстановамі — 21, прадпрыемствамі — 89, а наогул, разам з вайсковымі ўстановамі, было занята 33% усёй камунальнай жыллёвай плошчы. Часта не было нават куды засяліць адказных працаўнікоў, што вылучаліся ў Мінск на кіруючыя пасады. «Вялікія людзі» па некалькі месяцаў мыкаліся па выпадковых камуналках.

Дарэчы, для іх сітуацыя значна палепшылася ў студзені 1925 года, калі пасля працяглага рамонту нарэшце пачала функцыянаваць Цэнтральная гасцініца камгаса — знакамітая былая «Еўропа». Гэты шасьціпавярховы цуд камфартабельнасці паступоваператварыўся ў звычайны інтэрнат. Пастаяльцы «акопваліся» і не выязджалі па некалькі год.

«Зямельнае пытанне ў Менскай гарадской гаспадарцы перад рэвалюцыяй мела меншае значэнне, чым цяпер. У 1912 годзе даходу ад розных падаткаў і збораў было 228 679 руб., а у 1922 — 138 915 руб.; даходу ж ад гарадской зямлі было ў 1912 годзе — 17 281 руб. (12%), а у 1922 — 58 629 руб. (43%).

Пры ранейшай эканамічнай палітыцы прыкмячалася вялікая цяга да зямлі. Кожны грамадзянін стараўся атрымаць і апрацаваць хоць невялікі кавалак зямлі. Можна было думаць, што НЭП паложыць гэтаму канец, што ў звязку з рашэннем пытання аб харчах будзе менш ахвотнікаў на зямлю.

Аднак выйшла інакш. Розныя прамысловыя гародныя гаспадаркі, рабочыя таварыствы, рабочыя і іншыя грамадзяне звяртаюцца з просьбамі да зямельнага аддзела аб адводзе ім зямлі. Гэтых заяў так шмат, што зямельны аддзел не можа іх усе здаволіць, і з-за няхваткі зямлі былі выпадкі засявання часткі акраінных вуліц.

Зямля патрэбна гораду яшчэ пад аэрадром, лагеры, стрэльбішча, пашу. Па падліку 1922 года, у Менску маецца 3000 галоў рагатай жывёлы, 1500 коней і 2000 коз. Такім чынам зразумела, што пытанне аб пашырэнні межаў гораду было насьпеўным і, развязаўшы яго, ЦВК Беларусі пайшоў насустрач вымогам жыцця»..

Своеасаблівым каментарыем да апошняй лічбы з'яўляецца «крык душы» з газеты «Савецкая Беларусь» ад 16 снежня 1922 года: «Гіне хараство прыроды! Адна з вуліц Менску (Шырокая) высаджана дрэвамі — каштанамі, якія даюць хараство вуліцы ўлетку. І вось чамусь гэтыя дрэвы асуджаны сёлета, відаць, на зьнішчэньне. Козы мясцовых жыхароў, ходзячы ўвосень і зімой самапасам, аб'ядаюць кару, і гэткім чынам прыгажосць прыроды гіне. Варта, каб камхоз звярнуў на гэта належную ўвагу».

Ці не першая гэта з мінскіх публікацый на экалагічную тэму?

Наогул, хатняя жывёла з'яўлялася важным фактарам у жыцці сталіцы. Засталіся ў гісторыі застэнаграфаваныя словы намесніка Старшыні Саўнаркома БССР У. Р. Ванеева, які, дарэчы, займаў перад тым пасаду старшыні Мінскага гарвыканкама. У 1940 годзе на спецыяльнай нарадзе (назіраліся часовыя цяжкасці з продажам хлеба) ён паведаміў: «В Минске 12.048 голов свиней. Рогатого скота мы имеет 1135 голов. Овец, лошадей — тысячи две с половиной. Вообще, все это животные, они все хотят кушать. Что для них можно купить в Минске кроме хлеба? Ничего. Отсюда и понятно, что идет и мамаша, и папаша, и дочка, и сын — и все берут хлеб».

Шмат праблем даводзілася вырашаць гарадскому кіраўніцтву ў разглядаемы перыяд, а часцей за ўсё, напэўна, — жыллёвае пытанне.

Ужо 22 студзеня 1918 года пры Мінскім Савеце рабочых і салдацкіх дэпутатаў быў створан жыллёвы аддзел. Пад яго кіраўніцтвам у горадзе праводзілася нацыяналізацыя дамоў, якія належылі «прадстаўнікам пануючых класаў», царкве, уладальнікам прыватных гасцініц. Але і дробным уласнікам жылося не салодка. Саўнарком БССР 25 сакавіка 1922 года забараніў домаўласнікам разбіраць без дазволу ўлады дамы, якія прыйшлі ў непрыгоднасць. Гаржыладдзел меў законныя падставы для канфіскацыі ва ўласнікаў прыватных дамоў да 30% жыллёвай плошчы, каб размеркаваць яе па ардэрах. На працягу 1923 года ў Мінску было выдадзена 2600 ардэроў, з іх 75% — членам прафсаюзаў.

Крызіс паглыбляўся тым, што ў Мінску, як у сталіцы, бесперапынна ўзрастала колькасць усялякіх устаноў. Як бачна з даведкі, накіраванай акруговым выканкамам у ЦВК БССР, тут на 1 лістапада 1924 года было занята будынкаў: культурна-асветніцкімі ўстановамі — 79, клубамі і тэатрамі — 42, лекавымі ўстановамі — 21, прадпрыемствамі — 89, а наогул, разам з вайсковымі ўстановамі, было занята 33% усёй камунальнай жыллёвай плошчы. Часта не было нават куды засяліць адказных працаўнікоў, што вылучаліся ў Мінск на кіруючыя пасады. «Вялікія людзі» па некалькі месяцаў мыкаліся па выпадковых камуналках.

Дарэчы, для іх сітуацыя значна палепшылася ў студзені 1925 года, калі пасля працяглага рамонту нарэшце пачала функцыянаваць Цэнтральная гасцініца камгаса — знакамітая былая «Еўропа». Гэты шасьціпавярховы цуд камфартабельнасці паступова пераўтварыўся ў звычайны інтэрнат. Пастаяльцы «акопваліся» і не выязджалі па некалькі год.

«Зямельнае пытанне ў Менскай гарадской гаспадарцы перад рэвалюцыяй мела меншае значэнне, чым цяпер. У 1912 годзе даходу ад розных падаткаў і збораў было 228 679 руб., а у 1922 — 138 915 руб.; даходу ж ад гарадской зямлі было ў 1912 годзе — 17 281 руб. (12%), а у 1922 — 58 629 руб. (43%).

Пры ранейшай эканамічнай палітыцы прыкмячалася вялікая цяга да зямлі. Кожны грамадзянін стараўся атрымаць і апрацаваць хоць невялікі кавалак зямлі. Можна было думаць, што НЭП паложыць гэтаму канец, што ў звязку з рашэннем пытання аб харчах будзе менш ахвотнікаў на зямлю.

Аднак выйшла інакш. Розныя прамысловыя гародныя гаспадаркі, рабочыя таварыствы, рабочыя і іншыя грамадзяне звяртаюцца з просьбамі да зямельнага аддзела аб адводзе ім зямлі. Гэтых заяў так шмат, што зямельны аддзел не можа іх усе здаволіць, і з-за няхваткі зямлі былі выпадкі засявання часткі акраінных вуліц.

Зямля патрэбна гораду яшчэ пад аэрадром, лагеры, стрэльбішча, пашу. Па падліку 1922 года, у Менску маецца 3000 галоў рагатай жывёлы, 1500 коней і 2000 коз. Такім чынам зразумела, што пытанне аб пашырэнні межаў гораду было насьпеўным і, развязаўшы яго, ЦВК Беларусі пайшоў насустрач вымогам жыцця».

Своеасаблівым каментарыем да апошняй лічбы з'яўляецца «крык душы» з газеты «Савецкая Беларусь» ад 16 снежня 1922 года: «Гіне хараство прыроды! Адна з вуліц Менску (Шырокая) высаджана дрэвамі — каштанамі, якія даюць хараство вуліцы ўлетку. І вось чамусь гэтыя дрэвы асуджаны сёлета, відаць, на зьнішчэньне. Козы мясцовых жыхароў, ходзячы ўвосень і зімой самапасам, аб'ядаюць кару, і гэткім чынам прыгажосць прыроды гіне. Варта, каб камхоз звярнуў на гэта належную ўвагу».

Ці не першая гэта з мінскіх публікацый на экалагічную тэму?

Наогул, хатняя жывёла з'яўлялася важным фактарам у жыцці сталіцы. Засталіся ў гісторыі застэнаграфаваныя словы намесніка Старшыні Саўнаркома БССР У. Р. Ванеева, які, дарэчы, займаў перад тым пасаду старшыні Мінскага гарвыканкама. У 1940 годзе на спецыяльнай нарадзе (назіраліся часовыя цяжкасці з продажам хлеба) ён паведаміў: «В Минске 12.048 голов свиней. Рогатого скота мы имеет 1135 голов. Овец, лошадей — тысячи две с половиной. Вообще, все это животные, они все хотят кушать. Что для них можно купить в Минске кроме хлеба? Ничего. Отсюда и понятно, что идет и мамаша, и папаша, и дочка, и сын — и все берут хлеб».

Шмат праблем даводзілася вырашаць гарадскому кіраўніцтву ў разглядаемы перыяд, а часцей за ўсё, напэўна, — жыллёвае пытанне.

Ужо 22 студзеня 1918 года пры Мінскім Савеце рабочых і салдацкіх дэпутатаў быў створан жыллёвы аддзел. Пад яго кіраўніцтвам у горадзе праводзілася нацыяналізацыя дамоў, якія належылі «прадстаўнікам пануючых класаў», царкве, уладальнікам прыватных гасцініц. Але і дробным уласнікам жылося не салодка. Саўнарком БССР 25 сакавіка 1922 года забараніў домаўласнікам разбіраць без дазволу ўлады дамы, якія прыйшлі ў непрыгоднасць. Гаржыладдзел меў законныя падставы для канфіскацыі ва ўласнікаў прыватных дамоў да 30% жыллёвай плошчы, каб размеркаваць яе па ардэрах. На працягу 1923 года ў Мінску было выдадзена 2600 ардэроў, з іх 75% — членам прафсаюзаў.

Крызіс паглыбляўся тым, што ў Мінску, як у сталіцы, бесперапынна ўзрастала колькасць усялякіх устаноў. Як бачна з даведкі, накіраванай акруговым выканкамам у ЦВК БССР, тут на 1 лістапада 1924 года было занята будынкаў: культурна-асветніцкімі ўстановамі — 79, клубамі і тэатрамі — 42, лекавымі ўстановамі — 21, прадпрыемствамі — 89, а наогул, разам з вайсковымі ўстановамі, было занята 33% усёй камунальнай жыллёвай плошчы. Часта не было нават куды засяліць адказных працаўнікоў, што вылучаліся ў Мінск на кіруючыя пасады. «Вялікія людзі» па некалькі месяцаў мыкаліся па выпадковых камуналках.

Дарэчы, для іх сітуацыя значна палепшылася ў студзені 1925 года, калі пасля працяглага рамонту нарэшце пачала функцыянаваць Цэнтральная гасцініца камгаса — знакамітая былая «Еўропа». Гэты шасьціпавярховы цуд камфартабельнасці паступова пераўтварыўся ў звычайны інтэрнат. Пастаяльцы «акопваліся» і не выязджалі па некалькі год.

«Зямельнае пытанне ў Менскай гарадской гаспадарцы перад рэвалюцыяй мела меншае значэнне, чым цяпер. У 1912 годзе даходу ад розных падаткаў і збораў было 228 679 руб., а у 1922 — 138 915 руб.; даходу ж ад гарадской зямлі было ў 1912 годзе — 17 281 руб. (12%), а у 1922 — 58 629 руб. (43%).

Пры ранейшай эканамічнай палітыцы прыкмячалася вялікая цяга да зямлі. Кожны грамадзянін стараўся атрымаць і апрацаваць хоць невялікі кавалак зямлі. Можна было думаць, што НЭП паложыць гэтаму канец, што ў звязку з рашэннем пытання аб харчах будзе менш ахвотнікаў на зямлю.

Аднак выйшла інакш. Розныя прамысловыя гародныя гаспадаркі, рабочыя таварыствы, рабочыя і іншыя грамадзяне звяртаюцца з просьбамі да зямельнага аддзела аб адводзе ім зямлі. Гэтых заяў так шмат, што зямельны аддзел не можа іх усе здаволіць, і з-за няхваткі зямлі былі выпадкі засявання часткі акраінных вуліц.

Зямля патрэбна гораду яшчэ пад аэрадром, лагеры, стрэльбішча, пашу. Па падліку 1922 года, у Менску маецца 3000 галоў рагатай жывёлы, 1500 коней і 2000 коз. Такім чынам зразумела, што пытанне аб пашырэнні межаў гораду было насьпеўным і, развязаўшы яго, ЦВК Беларусі пайшоў насустрач вымогам жыцця»..

Своеасаблівым каментарыем да апошняй лічбы з'яўляецца «крык душы» з газеты «Савецкая Беларусь» ад 16 снежня 1922 года: «Гіне хараство прыроды! Адна з вуліц Менску (Шырокая) высаджана дрэвамі — каштанамі, якія даюць хараство вуліцы ўлетку. І вось чамусь гэтыя дрэвы асуджаны сёлета, відаць, на зьнішчэньне. Козы мясцовых жыхароў, ходзячы ўвосень і зімой самапасам, аб'ядаюць кару, і гэткім чынам прыгажосць прыроды гіне. Варта, каб камхоз звярнуў на гэта належную ўвагу».

Ці не першая гэта з мінскіх публікацый на экалагічную тэму?

Наогул, хатняя жывёла з'яўлялася важным фактарам у жыцці сталіцы. Засталіся ў гісторыі застэнаграфаваныя словы намесніка Старшыні Саўнаркома БССР У. Р. Ванеева, які, дарэчы, займаў перад тым пасаду старшыні Мінскага гарвыканкама. У 1940 годзе на спецыяльнай нарадзе (назіраліся часовыя цяжкасці з продажам хлеба) ён паведаміў: «В Минске 12.048 голов свиней. Рогатого скота мы имеет 1135 голов. Овец, лошадей — тысячи две с половиной. Вообще, все это животные, они все хотят кушать. Что для них можно купить в Минске кроме хлеба? Ничего. Отсюда и понятно, что идет и мамаша, и папаша, и дочка, и сын — и все берут хлеб».

Шмат праблем даводзілася вырашаць гарадскому кіраўніцтву ў разглядаемы перыяд, а часцей за ўсё, напэўна, — жыллёвае пытанне.

Ужо 22 студзеня 1918 года пры Мінскім Савеце рабочых і салдацкіх дэпутатаў быў створан жыллёвы аддзел. Пад яго кіраўніцтвам у горадзе праводзілася нацыяналізацыя дамоў, якія належылі «прадстаўнікам пануючых класаў», царкве, уладальнікам прыватных гасцініц. Але і дробным уласнікам жылося не салодка. Саўнарком БССР 25 сакавіка 1922 года забараніў домаўласнікам разбіраць без дазволу ўлады дамы, якія прыйшлі ў непрыгоднасць. Гаржыладдзел меў законныя падставы для канфіскацыі ва ўласнікаў прыватных дамоў да 30% жыллёвай плошчы, каб размеркаваць яе па ардэрах. На працягу 1923 года ў Мінску было выдадзена 2600 ардэроў, з іх 75% — членам прафсаюзаў.

Крызіс паглыбляўся тым, што ў Мінску, як у сталіцы, бесперапынна ўзрастала колькасць усялякіх устаноў. Як бачна з даведкі, накіраванай акруговым выканкамам у ЦВК БССР, тут на 1 лістапада 1924 года было занята будынкаў: культурна-асветніцкімі ўстановамі — 79, клубамі і тэатрамі — 42, лекавымі ўстановамі — 21, прадпрыемствамі — 89, а наогул, разам з вайсковымі ўстановамі, было занята 33% усёй камунальнай жыллёвай плошчы. Часта не было нават куды засяліць адказных працаўнікоў, што вылучаліся ў Мінск на кіруючыя пасады. «Вялікія людзі» па некалькі месяцаў мыкаліся па выпадковых камуналках.

Дарэчы, для іх сітуацыя значна палепшылася ў студзені 1925 года, калі пасля працяглага рамонту нарэшце пачала функцыянаваць Цэнтральная гасцініца камгаса — знакамітая былая «Еўропа». Гэты шасьціпавярховы цуд камфартабельнасці паступова пераўтварыўся ў звычайны інтэрнат. Пастаяльцы «акопваліся» і не выязджалі па некалькі год.

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

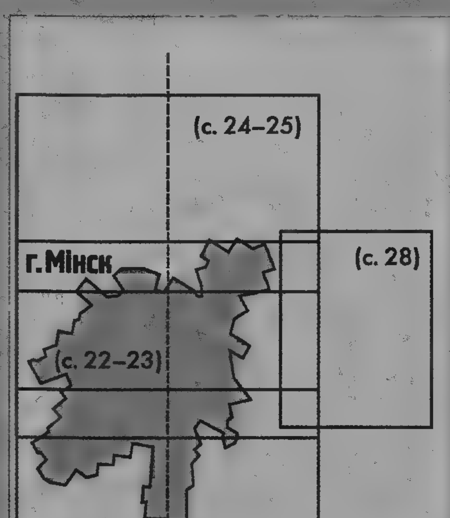
Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

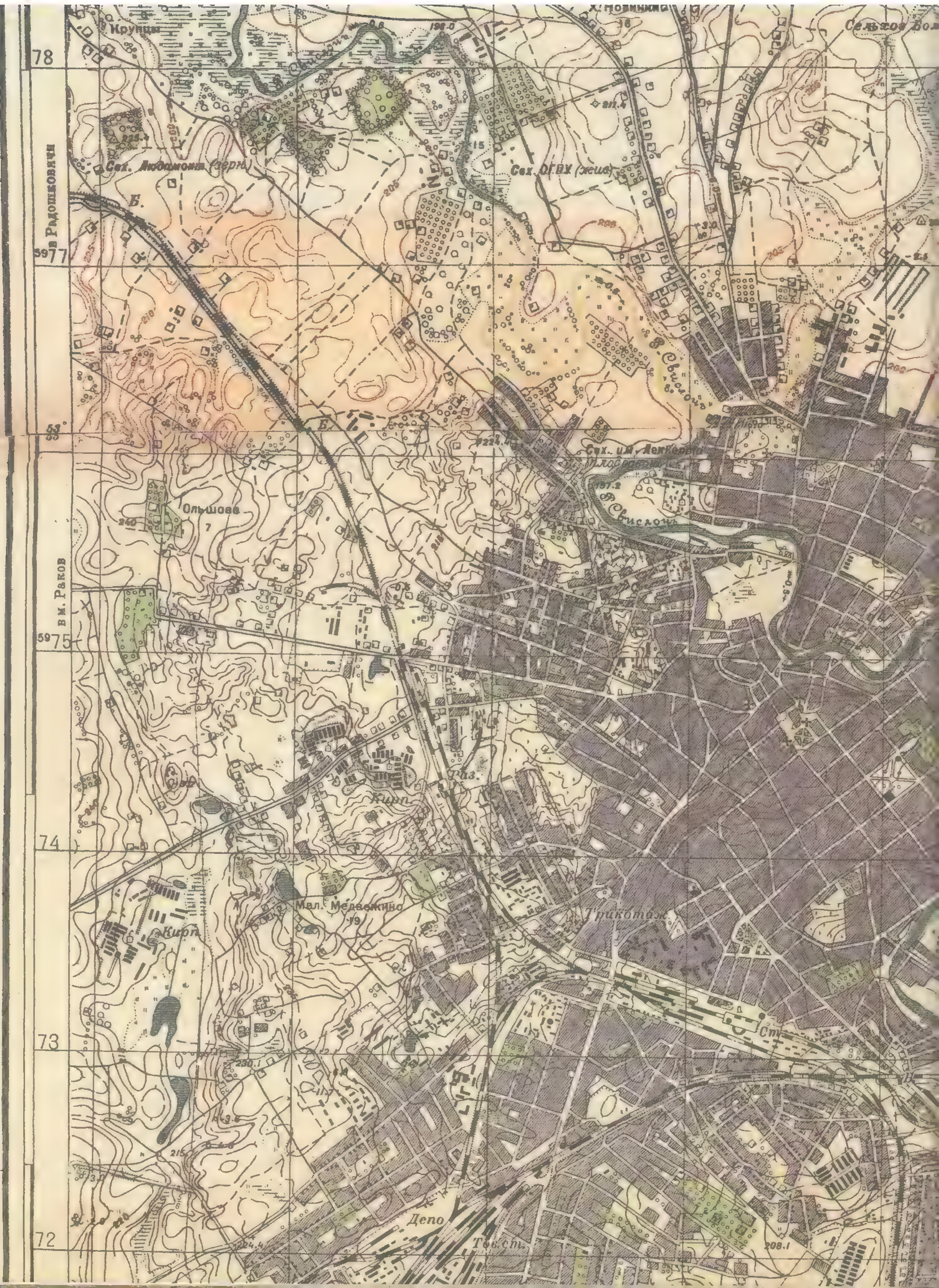
Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Ваенна-тапаграфічная карта (фрагменты) горада Мінска і наваколля

Захоўваецца ў Нацыянальным архіве Рэспублікі Беларусь.
(Друкуецца ўпершыню.)

Управление военных топографов РККА — 35 — 80 — А — а (Минск)	Секретно Белорусская ССР. 1933 г.	Управление военных топографов РККА — 35 — 80 — А — б (клх. Большевик)

Крупцы
х. Новинки
Сельхоз Бол
78
Сов. Людамонт (зерн)
Сов. ОГПУ (жив)
в Радошковичи
77
Свислочь
Сов. им. Ленкерта
Ольшова
в м. Раков
75
Газ.
Кирп.
74
Мал. Медвежино
Кирп.
Трикотаж
73
Ст.
72
Депо
Тов. ст.

станция
Выставка
Стадион
Больн.
г. МИНСК
Тр. Парк
Кз.
Клх. им. Дзержинского
Слепянка
СКЛ.
Ипподром
р. Свислочь
Инкубатор
Тир
Лагерь
ТЭЦ
Будилово

Зацень
Цитина
Чижевка
Зацень
Огородники
Зацень
Дрозды
Сов. Красный Маяк (плодоовощ)
Х. Аполинаров
Х. Сморговцы
Дачи ОГПУ
Х. Новинки
Крупцы
Сов. ОГПУ (жив)
в Радошковичи

Цна Иодково
Х. Бродок
Пос. Готище
Подболотье
Подгорное
Воен. лагерь
Выставка
Станция

Депо
Тов. ст.
П. Депо
Кирп.
Пес.
Кирп.
Кирп.
Гараж Союзтранс
Аэродром
Скл.
Кирп.
МТС
Раз
Грисковщина
Клх. им. ЦВК
Лошица
р. Лошица
Пос. Труд
Сев. Лошица
(плодоовощ.)
Оп. птицевод. Курасовщина
Кирп.
Сельхоз.
Сев. Лошица (плодоовощ.)
Х. Юзефово
Пос. Вилковщ
в Негорелое
в Негорелое
в Осиповичи
72
71
70
69
68
67
34
35
36
37
53°
50'
27°
30'

ТЭЦ
Будилово
22
Соколянка
Столовая
15
Олепенька
2
Клх. Чырвоная Зорька
Шейпичи
7
Лагерь
Щетовка
14
Питомник
Гребельки
16
Клх. им. О. Г. П. У.
Дворище
21
Малявки
34
Клх. им. Шаранговича
Лошица
43
Сех. Затишье
Клх. Пятилетка в 4 года
Корзюки
66
Красная) Заря
38
39
40
42

Подболотье
Уручье
Клх. Большевик
Слепня
Озерище
Картоф. ст.
Вдкч
Раз.
Липки
Стрельбище
Дражня
Клх. Червона Белорусь

МІНСК

на фотаздымках 1920–1940 гадоў

1

2

1. Будынак вакзала ў Мінску. Від з боку чыгуначных пуцей. 1920 г.

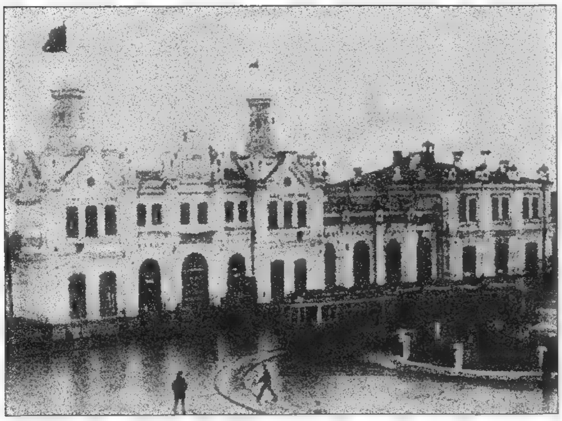
Railway station building in Minsk. Side view of rail tracks, 1920

2. На Мінскім вакзале 10 лютага 1936 г. Прыбыццё дэлегатаў з Масквы на Трэці пленум Саюза пісьменнікаў СССР.

Minsk railway station, the 10th of February, 1936. The delegates' arrival from Moskow to the 3rd Congress of USSR Writers Union

3

4

3. Прывакзальная плошча. 1928 г.

Station's square, 1928

4. Прывакзальная плошча. 1935 г.

Station's square, 1935

5

5. Мінскі вакзал пасля рэканструкцыі. 1940 г.

Minsk railway station after reconstruction, 1940

6

7

6. Інтэрнат Беларускага дзяржаўнага універсітэта на Маскоўскай вуліцы. Зараз тут знаходзіцца ваенная кафедра БДУ. 1939 г.

Boarding school of Belarusian State University on Moscow Street. Today, the military chair of Belarusian State University is situated here. 1939

7. Койданаўскі тракт. У студзені 1939 г. перайменаваны ў вуліцу Чкалава. 1926 г.

Koidanawsky highway, 1926

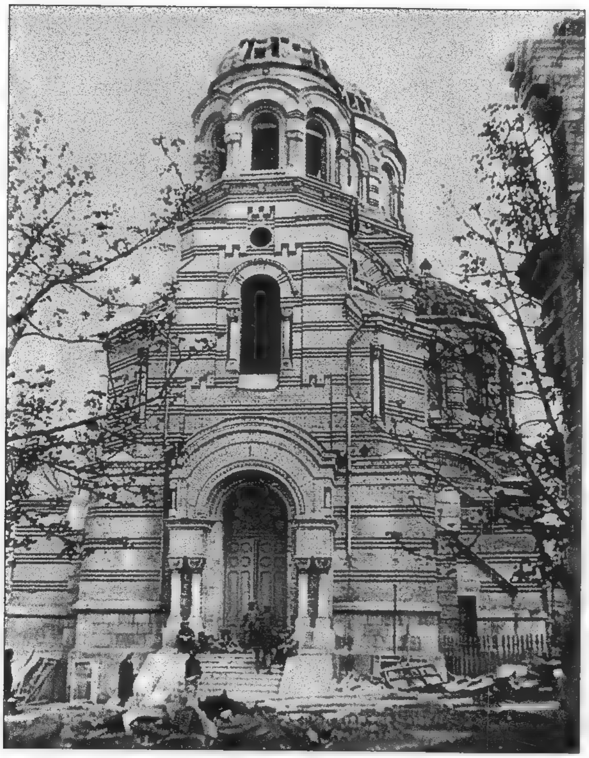
8

8. Прывакзальны раен. Злева былы будынак Казанскай царквы (зараз на яе месцы плошча Мяснікова). 1936 г.

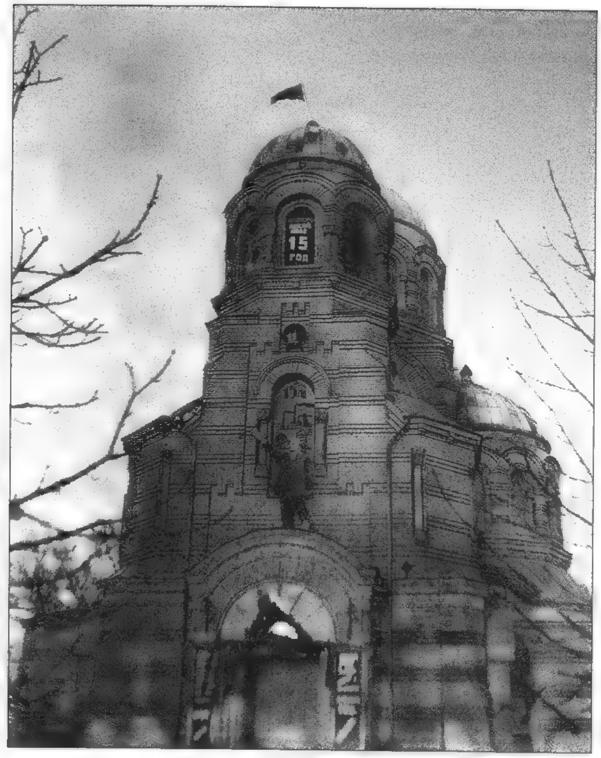
Station's region. To the left Kazan Church (today, Myasnikova Square is situated here). 1936

9. Будынак былой Казанскай царквы ў 1930-я гг. Зараз на гэтым месцы плошча Мяснікова.

Kazan Church in past. Today, Myasnikova Square is situated here. 1930s

9

10

11

10. Клуб чыгуначнікаў у будынку былой Казанскай царквы. 1933 г.

Railmen's Club in the Kazan Church building, 1933

11. Адзін з карпусоў Беларускага дзяржаўнага універсітэта — былое камерцыйнае вучылішча ў Васілеўскім (пазней Земляробскім) завулку. З лета 1930 г. тут размяшчаўся зноў створаны Беларускі політэхнічны інстытут. 1928 г.

One of the blocks of Belarusian State University, 1928

12

12. Від на Універсітэцкі гарадок. У цэнтры на другім плане — галоўны корпус БДУ (зараз галоўны корпус педагагічнага універсітэта). Відаць, што ён у пэўнай ступені "капіруе" будынак былога камерцыйнага вучылішча, які стаіць побач справа, — пабудаваны таксама ў выглядзе літары "Т", арыентаваны ў тым жа напрамку. Злева на другім плане бачны будынак, дзе зараз размяшчаецца рэктарат БДУ. 1930 г.

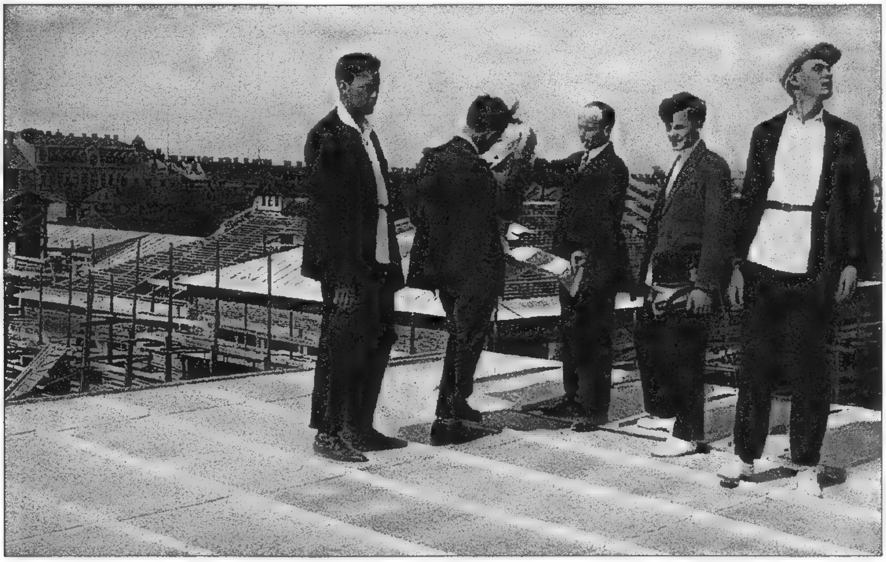
View of University Town, 1930

13. На будаўніцтве Універсітэцкага гарадка. 1929 г.

University Town construction, 1929

13

14

14. Група архітэктараў на будаўніцтве Універсітэцкага гарадка паводле праекта Г. Л. Лаўрова. Другі справа Г. Л. Лаўроў. 1930 г.

The architectural group during construction of University Town, 1930

15

16

15,16. Панарама Універсітэцкага гарадка. 1933 г.

Panarama of University Town. 1933

17

18

17. Від на Універсітэцкі гарадок. 1936 г.

View of University Town, 1936

18. «Жыхары» Універсітэцкага гарадка. Канец 1930-х гг.

"Citizens" of University Town. The end of the 1930s

19

20

19. Будынак хімічнага факультэта БДУ. 1936 г.

Belarusian State University chemistry faculty building, 1936

20. Студэнты. Канец 1930-х гг.

Students in University Town. The end of the 1930s

21

21. Універсітэцкі гарадок. Від на Дом урада з боку фантана. 1936 г.

University Town. View of the Government House, 1936

22

22. Будынак хімічнага факультэта БДУ і частка будынка анатамічнага корпуса Медыцынскага інстытута. 1933 г.

Belarusian State University chemistry faculty building and a part of Medical Institute building, 1933

23

23. Фантан у скверы Універсітэцкага гарадка. 1939 г.

Fountain in the public garder of University Town, 1939

24

24. Земляробскі завулак і Дом урада з боку Універсітэцкага гарадка. Верасень 1939 г.

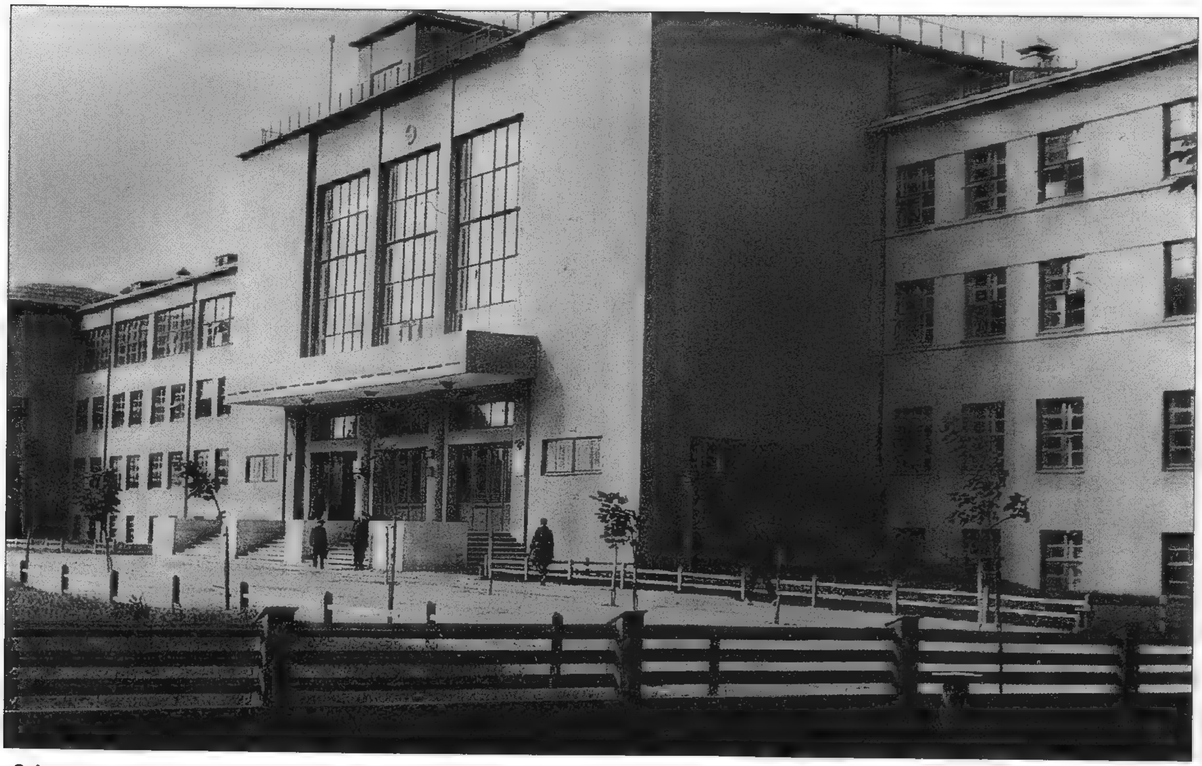
Zemlyarobsky alley and the Government House. September 1939

25

25. У гэтым месцы (адносна Дома ўрада) пачынаўся Земляробскі завулак. 1934 г.

Here, beside the Government House, Zemlyarobsky alley made its start, 1934

26

26. Галоўны корпус БДУ. Захаваўся ў значна перабудаваным выглядзе. Зараз тут галоўны корпус Беларускага дзяржаўнага педагагічнага універсітэта. 1934 г.

The main block of Belarusian State University. Today, Pedagogical University main building is situated here, 1934

27

27. Галоўны корпус БДУ. Двухпавярховы светлы будынак на другім плане дагэтуль захаваўся ў першапачатковым выглядзе. Зараз тут рэктарат БДУ. Пачатак 1930-х гг.

Belarusian State University main building. Beginning of the 1930s

28

28. Галоўны корпус БДУ. Від з боку Дома ўрада. Сярэдзіна 1930-х гг.

Belarusian State University main building. Side view of the Government House, 1930s

29

29. Від ад галоўнага корпуса БДУ ў бок Дома ўрада. 1935 г.

View from the Belarusian State University main building to the side of Government House, 1935

30

30. Пяціпавярховы будынак на рагу вуліцы Савецкай і Земляробскага завулка. Былы даходны дом Я. Кастравіцкай, пабудаваны ў 1904 г. У 1920-я гады — Дом металістаў. Знесены ў пасляваенны час. 1928 г.

Five-storey building at the corner of Savetskaya Street and Zemlyarobsky alley, 1928

31

31. Савецкая вуліца. 1920-я гг.

Savetskaya Street, 1920s

32

32. Дом металістаў з боку Універсітэцкага гарадка. 1930 г.

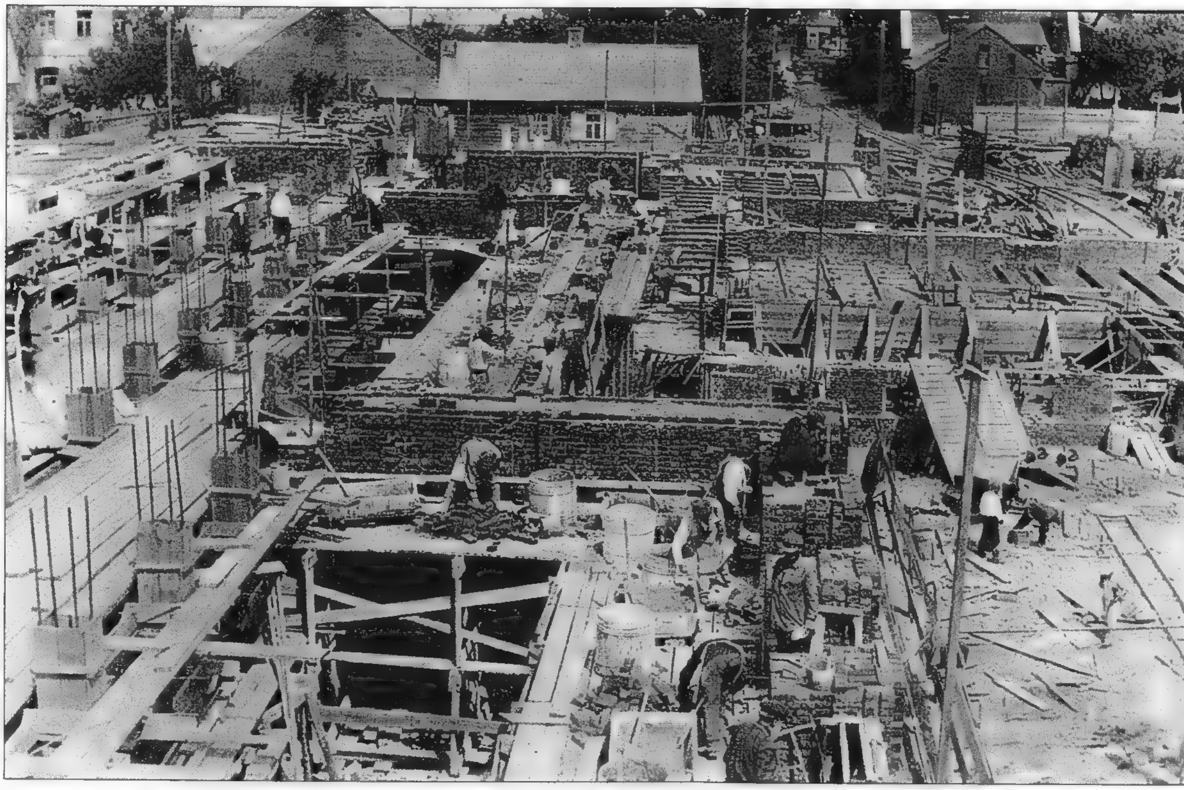
The House of Metalists. Side view of University Town, 1930

33

33. Будаўніцтва Дома ўрада. Замест пад'ёмных кранаў выкарыстоўвалі прыстасаванні, правераныя стагоддзямі. На здымку будаўнік і яго драўляная "каза", што вытрымала не адну тону цэглы. 1930 г.

Construction of the Government House, 1930

34

34. Пачатак будаўніцтва Дома ўрада. 1929 г.

Beginning of construction of the Government House, 1929

35

35. Будаўніцтва Дома ўрада. Від з даху галоўнага корпуса БДУ. 1933 г.

Construction of the Government House. View from the roof of Belarusian State University main building, 1933

36

37

36. Будаўніцтва Дома ўрада. 1932 г.

Construction of the Government House, 1932

37. Будаўніцтва Дома ўрада. 1932 г.

Construction of the Government House, 1932

38

39

38. Будаўніцтва Дома ўрада. Гужавы транспарт — звыклая з'ява ў цэнтральнай частцы Мінска. 1932 г.

Construction of the Government House, 1932

39. Будаўніцтва Дома ўрада на Савецкай вуліцы. Воддаль бачны Чырвоны касцёл. 1932 г.

Construction of the Government House on Savetskaya Street. In the distance, Red Castle. 1932

40

41

40. Помнік Леніну і Савецкая вуліца. Від з акна левага крыла Дома ўрада, які адкрыўся 7 лістапада 1933 г. Кастрычнік 1935 г.

Monument to Vladimir Lenin and Savetskaya Street. Left wing view from the window of the Government House. October 1935

42

41. Дом урада з боку вуліцы Нова-Маскоўскай (Мяснікова). 1934 г.

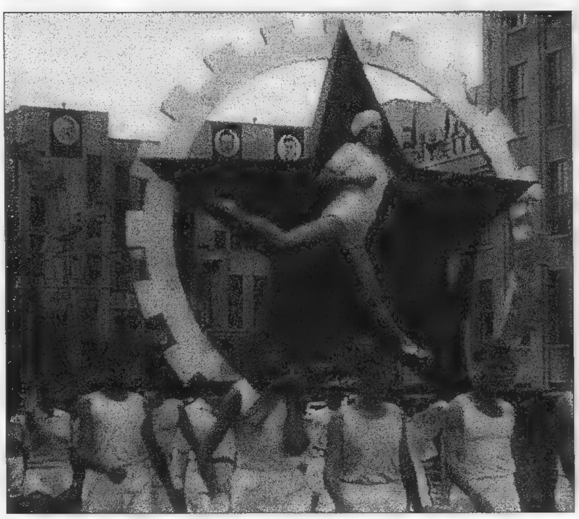
The Government House. Side view of Nova-Maskowskaya Street (Myasnikova Street), 1934

42. Стаянка службовых аўтамабіляў кіраўнікоў БССР ля Дома ўрада. 1935 г.

Service car parking lot for the Belarusian Soviet Socialistic Republic authorities near the Government House, 1935

43

44

45

43, 44, 45. Дэманстрацыя ля Дома ўрада. 11 ліпеня 1935 г.

Demonstration procession near the Government House, 1935

46

47

48

46,48. Вайсковы парад ля Дома ўрада з нагоды 20-й гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі. 7 лістапада 1937г.

The military parade near the Government House, devoted to the20th anniversary of theOctober revolution, 7th November 1937

47. На дэманстрацыі каля Дома ўрада. 1937 г.

Demonstration procession near the Government House, 1937

49

49. Парад фізкультурнікаў.
1939 г.

Parade of PE-sportsmen
in 1939

50

51

52

50, 51. На прыпынку трамвая насупраць Чырвонага касцёла. Канец 1930-х гг.

Tram stop in front of Red Castle. The end of the 1930s

52. На дэманстрацыі каля Дома ўрада. 1937 г.

It's demonstration near the Government House, 1937

53

54

53. Дом урада. 1934 г.

The Government House, 1934

54. Транспарант на даху Дома ўрада. 1930-я гг.

The placard is on the roof of Government House: «Workers of the world, unite!», the 1930s

55

56

55. Дом урада. Від з даху галоўнага корпуса БДУ. 1937 г.

The Government House. View from the roof of Belarusian State University main building, 1937

56. Першы Дом Саветаў. Знаходзіўся на вуліцы Савецкай недалёка ад Дома ўрада. 1938 г.

The First Council House, 1938

57

58

57,58. Фабрыка-кухня. Пабудавана ў 1934 г., знаходзілася ў Свярдлоўскім тупіку. Зараз рэстаран "Папараць-кветка". 1936 г.

The kitchen-plant. At present, it is Paparats kvetka restaurant, 1936

59

60

59. Пачатак вуліцы Карла Маркса. Злева дом № 1 – да 1924 г. дом Глухоўскага. Від з вуліцы Свярдлоўскай. 1927 г.

Beginning of Karl Marx Street. View from Svyardlowskaya Street, 1927

60. Ленінградская вуліца. 1940 г.

Leningradskaya Street, 1940

61

61. "Дошка гонару калгасаў" у скверы на рагу вуліц Ленінградскай і Свярдлоўскай. 1940 г.

Honor Board of the kolkhozes in the garden at the corner of Leningradskaya and Svyardlowskaya Streets, 1940

62

63

62. Перакрыжаванне вуліц К. Маркса—Ленінградскай і Свярдлоўскай. У цэнтры — "сталінская" школа № 47 – дзесяцігодка. Будынак захаваўся ў значна перабудаваным выглядзе, зараз у ім адзін з карпусоў Беларускага дзяржаўнага эканамічнага універсітэта. Будынак на другім плане злева, з вежкай, захаваўся (на рагу вул. Кірава іВаладарскага). 1940 г.

Intersection of Karl Marx—Leningradskaya and Svyardlowskaya Streets. Now, one of Belarusian State Economic University buildings is situated here, 1940

63. Дарога на Лошыцу (сёння вул. Маякоўскага). 1930-я гг.

Road to Loshytsa (now Mayakowsky Street), 1930s

64

64. Від з вуліцы К. Маркса ў бок Ленінградскай. 1936 г.

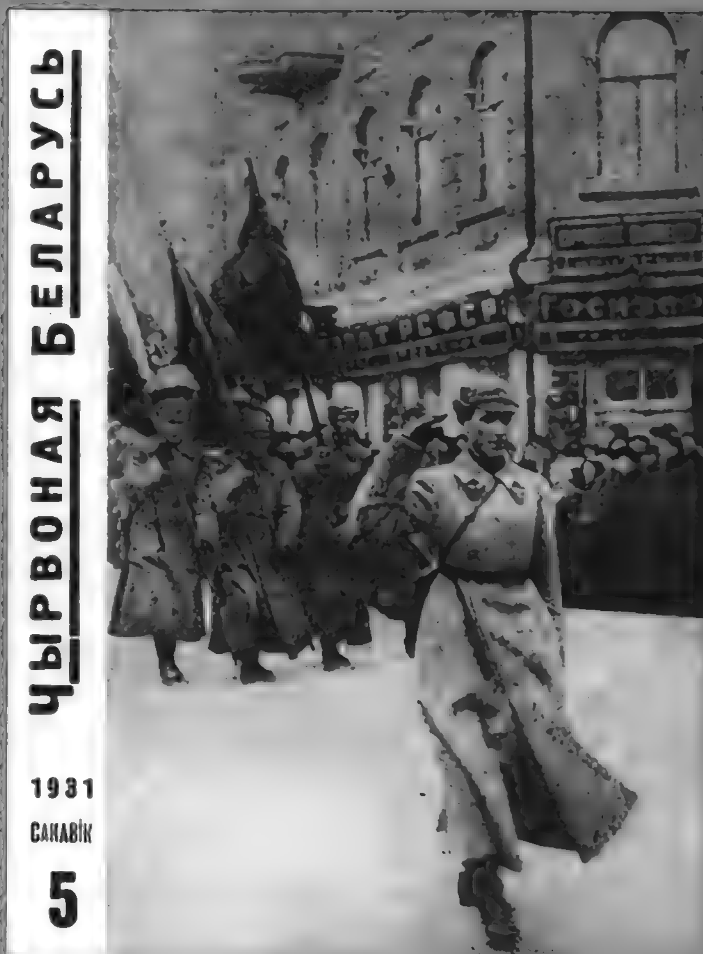
View from Karl Marx Street to the side of Leningradskaya Street, 1936

65

65. Інстытут фізіятрыі і артапедыі, больш вядомы як электраводалячэбніца. Знаходзіўся на вуліцы Валадарскага, № 16 (прыкладна ў раёне сённяшняга магазіна "Глобус"). 1932 г.

The Institute of Physical Therapy and Orthopedics. It was situated on Valadarsky Street, 1932

66

66. Вокладка часопіса "Чырвоная Беларусь". Парад часцей Мінскага гарнізона, прысвечаны X Усебеларускаму з'езду Саветаў. Дом на другім плане захаваўся знаходзіцца за гасцініцай "Мінск" на вуліцы Валадарскага. Зараз гэтыя дзверы — уваход у гастраном. Люты 1931 г.

Cover of Red Belarus magazine. Parade devoted to the Tenth All-Belarusian Council Meeting. February 1931

67

67. Псіханеўрадыспансер на вуліцы Валадарскага, № 16 пасля надбудовы аднаго паверха. 1938 г.

Psychoneurologic dispensary on Valadarsky Street, building 16, 1938

68

69

68. Пракладка трамвайных рэек па вуліцы Валадарскага. 1933 г.

Laying of tram battens on Valadarsky Street, 1933

69. Пасёлак Дуброўка (сёння раён Камвольнага камбіната). 1926 г.

Dubrowka village (today, it is the region of Worsted Combine), 1926

70

70. Перакрыжаванне вуліц Валадарскага і Савецкай. Дом злева захаваўся – знаходзіцца за гасцініцай "Мінск" (на вуліцы Валадарскага). Трамвай на другім плане ідзе па маршруту Старажоўка–Вакзал. 1938 г

Intersection of Valadarsky and Savetskaya Streets, 1938

71

71. Былы будынак харальнай сінагогі на вуліцы Серпухаўскай. Пабудавана ў канцы XIX ст. у маўрытанскім стылі. У 1923 г. пераабсталявана пад рабочы клуб, пазней на яго базе быў адкрыты Дом культуры сакратарыята ЦВК імя М.В. Фрунзе. У 1926 г. тут стаў працаваць кінатэатр "Культура". У 1920-я гады тут выступалі Уладзімір Маякоўскі, Ірма Яўнзем, Леанід Уцёсаў. У 1930-я гады ў будынку знаходзіўся Дзяржаўны яўрэйскі тэатр. Пасля вайны быў перароблены. Зараз тут Дзяржаўны рускі драматычны тэатр. 1929 г.

Chorus synagogue building on Serpukhawskaya Street. Now, the State Russian Drama Theatre is situated here, 1929

72

73

72. Дзяржаўны яўрэйскі тэатр на вуліцы Валадарскага. 1932 г.

The State Jewish Theatre, Valadarsky Street, 1932

73. Мітынг каля Дзяржаўнага яўрэйскага тэатра, прысвечаны вайне ў Іспаніі. 1936 г.

Mass-meeting near State Jewish Theatre, devoted to the war in Spain. Inscription: "It's better to be a Hero's widow than to be caward's wife", 1936

74

75

74. Татарская слабада. Від з Замкавай гары (ад плошчы Свабоды). 1926 г.

Tatar Slabada. View from the Castle's Mountain (from Svaboda Square), 1926

75. Касцёл на Кальварыйскіх могілках. 1920-я гг.

Castle on Kalvariyskaya churchyard, 1920s

76

77

76. Драўляная маставая на вуліцы Нямiга. 1923 г.

Wooden pavement on Nyamiga Street, 1923

77. Вуліца Нямiга. 1926 г.

Nyamiga Street, 1926

78

78. Вуліца Дзям'яна Беднага, былая Касмадзям'янская. Ішла ад Кафедральнага сабора ўніз да Няміг. 1931 г.

Dyamyan Bedny Street, the former Kazmadzyamyanawskaya Street. 1931

79

79. Жылы дом на рагу вуліц Рэспубліканскай і Рэвалюцыйнай. 1934 г.

Dwelling at the corner of Respublikanskaya and Revalutsyinaya Streets, 1934

80

81

80. Участак вуліцы Валадарскага ад вуліцы К. Маркса да вуліцы Кірава ў хуткім часе пасля заканчэння ваенных дзеянняў. 1920 г.

A part of Valadarsky Street from Carl Marx Street to Kirava Street, 1920

81. Будынак НКУС БССР на вуліцы Савецкай. Зараз будынак Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь на рагу праспекта Скарыны і вуліцы Гарадскі Вал. 1930-я гг.

Building on Savetskaya Street. Today, it is the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Belarus building at the corner of Skaryna Avenue and Garadsky Val Street, 1930s

82

83

82. Гасцініца "Беларусь" на рагу вуліц Валадарскага і Кірава, зараз — гасцініца "Свіслач". 1940 г.

Belarus hotel at the corner of Valadarsky and Kirava Streets. Now, it is Svislach hotel, 1940

83. Гасцініца "Беларусь". Від з вуліцы Валадарскага. 1940 г.

Belarus hotel. View from Valadarsky Street, 1940

84

85

84. Стадыён "Дынама" — трыбуна з урадавай ложай (адкрыўся 12 чэрвеня 1934 г.). Дом на заднім плане захаваўся (знаходзіцца на рагу вуліц Кірава і Камсамольскай). 1936 г.

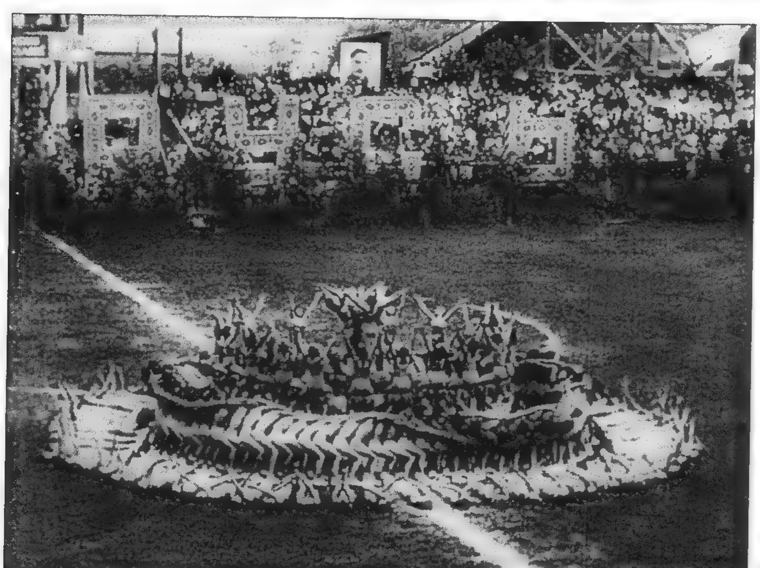
Dynama stadium — a tribune with the governmental box, 1936

85. Гледачы на стадыёне «Дынама». 1936 г.

Spectators on Dynama stadium, 1936

86

87

86. Буфет на стадыёне "Дынама". 1938 г.

Snack bar on Dynama stadium. 1938

87. Вядомая спартыўная фігура «Ваза» ў выкананні мінскіх прыхільнікаў спорта. Стадыён «Дынама». 1936г.

The famous figure "Vase" made by Minsk sportsmen. Dynama stadium, 1936

88

88. Валейбольная пляцоўка на стадыёне "Дынама". 1936 г.

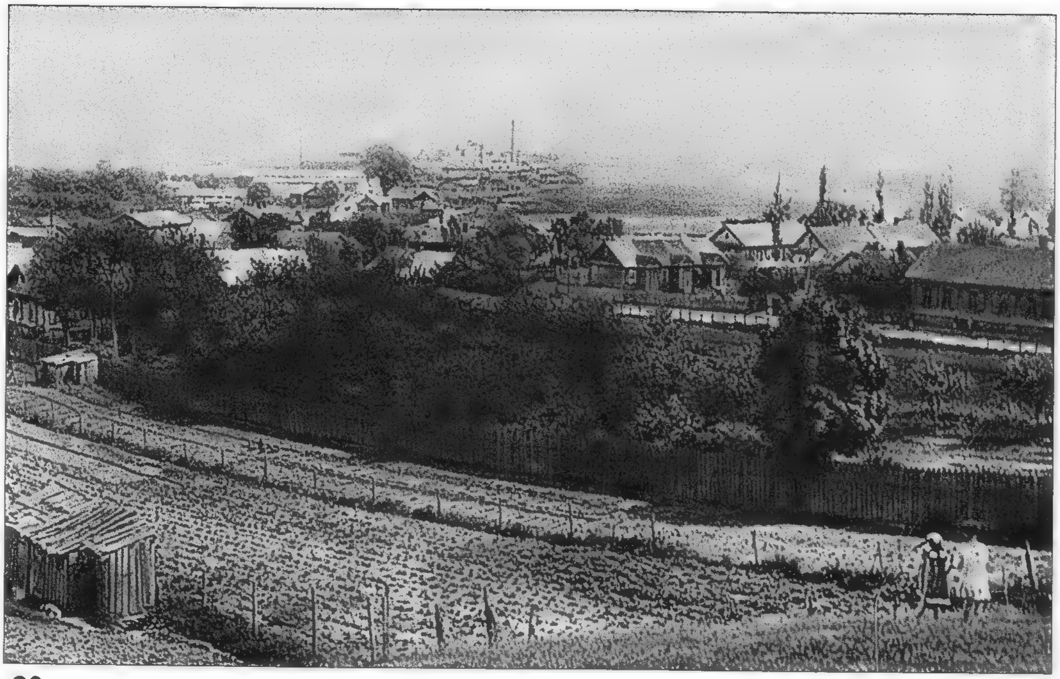
Volleyball yard on Dynama stadium, 1936

89

89. Ад разліваў Свіслачы цярпелі ў большасці нізінныя раёны, накшталт Ляхаўкі. Штогод увесну прэса адлюстроўвала вынікі паводкі (з часопіса "Чырвоная Беларусь", № 10, 1931 г.).

Svislach flood, 1931

90

90. Ляхаўскі раён. Від на вуліцы Беларускую (на пярэднім плане) і Ніжне-Ляхаўскую (цяпер Кастрычніцкая). Удалечыні дрожджавы завод "Чырвоная зорка" і гарбарны "Бальшавік". Здымак зроблены з гары, дзе ў пачатку 1930-х гг. пачалі будаваць стадыён "Дынама". 1920-я гг.

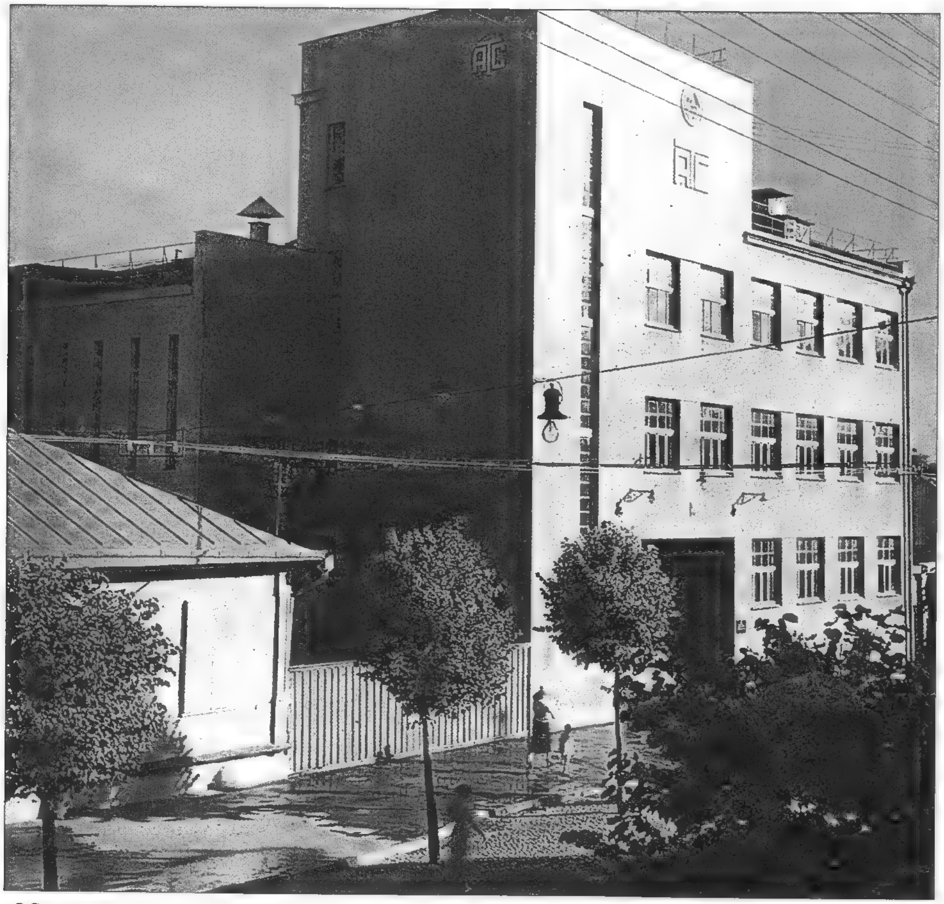
Lyakhawsky region. View of Belaruskaya Street (on the foreground) and Nizhne-Lyakhawskaya Street (now Kastrychnitskaya Street), 1920s

91

91. Вуліца Універсітэцкая (з 22 снежня 1934 г. — імя Кірава). Від з боку гары, на якой пазней пабудавалі стадыён "Дынама". Дом злева захаваўся ў першапачатковым выглядзе. 1927 г.

View of Universitetskaya Street (now Kirava Street), 1927

92

92. Аўтаматычная тэлефонная станцыя. Здадзена ў эксплуатацыю ў лістападзе 1932 г. Знаходзілася на вуліцы К. Маркса недалёка ад перакрыжавання з вуліцай Валадарскага. Разбурана ў час вайны. Цяпер на гэтым месцы жылы дом, на першым паверсе якога ашчадны банк. 1934 г.

Automatic telephone station. It was situated on Karl Marx Street, not far from intersection with Valadarsky Street, 1934

93

93. Асфальтаванне вуліцы К. Маркса побач з АТС. 1936 г.

Asphalt laying on Karl Marx Street, 1936

94

94. Вуліца К. Маркса.
Удалечыні відаць дамы
на вуліцы Ленінградскай.
1930-я гг.

Carl Marx Street.
Leningradskaya Street
buildings are seen
in the distance, 1930s

95

95. Вуліца К. Маркса. У другім будынку справа ў 1920-я — пачатку 30-х гадоў размяшчаўся Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Беларусі. Цяпер тут Нацыянальны музей гісторыі і культуры Беларусі. 1939 г.

Carl Marx Street. Now, the National Museum of History and Culture of Belarus is here, 1939

96

96. Вуліца К. Маркса.
Від ад будынка, дзе сёння размешчаны Нацыянальны музей гісторыі і культуры Беларусі. 1938 г.

Carl Marx Street, 1938

97

97. Будынак Наркамата лясной прамысловасці (Дом Наркамлесу). Від з вуліцы К. Маркса. 1939 г.

The Ministry of Wood Industry building. View from Carl Marx Street, 1939

98

98. Перакрыжаванне вуліц К. Маркса і Камсамольскай, удалечыні вуліца Кірава. Будуецца Дом Наркамлесу. Пасля вайны часткова перабудаваны. 1937 г.

Intersection of Carl Marx and Kamsamolskaya Streets, with Kirava Street in the distance, 1937

99

99. Вуліца Камсамольская. Удалечыні на вуліцы Універсітэцкай (Кірава) відаць радыёмачту. Дом, што будуецца, захаваўся. У 2001 г. скончана яго рэканструкцыя. Здымак зрабіў вядомы беларускі фотамайстар Леў Дашкевіч. 1929 г.

Kamsamolskaya Street, 1929

100

100. Мінскі ГУМ, пачаў працаваць 28 мая 1934 г. Знаходзіўся на рагу вуліц Савецкай і Камсамольскай. Цяпер прыкладна на гэтым месцы вугал будынка КДБ. 1936 г.

Minsk City Supermarket (GUM) began working on May 28, 1934. It was situated at the corner of Savetskaya and Kamsamolskaya Streets, 1936

101

101. Рэканструкцыя Савецкай вуліцы на ўчастку ад вуліцы Камсамольскай да Ленінскай. Лета 1931 г.

Reconstruction of Savetskaya Street in the place from Kamsamolskaya Street to Leninskaya Street. Summer 1931

102

102. Пракладка каналізацыйных труб па Савецкай вуліцы на ўчастку ад вуліцыЛенінскай да Камсамольскай. Лета 1928г.

Sewer-pipe drain laying on Savetskaya Street from Leninskaya to Kamsamolskaya streets. Summer 1928

НА РЫШТАВАНЬНЯХ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАГА БУДАУНІЦТВА

НОВЫ МЕНСК ПЕРАТВАРАЕ
БЫЛУЮ ЗАХАР'ЕЎСКУЮ Ў САПРАЎДЫ
САВЕЦКУЮ ВУЛІЦУ

103

103. "Новы Менскператварае былую Захар'еўскую ў сапраўды Савецкую вуліцу" (з часопіса "Чырвоная Беларусь"). Лета 1931 г.

Photo commentary from Red Belarus magazine: New Mensk is turning the former Zakharewskaya into a real Sawetskaya Street. Summer 1931

104

104. Савецкая вуліца. На месцы дамоў злева цяпер Цэнтральная кнігарня. 1930-я гг.

Savetskaya Street, 1930s

105

105. Дэманстрацыя 1 мая 1932 г. Калона рухаецца ў бок Дома ўрада па Савецкай вуліцы. Першы і другі будынкі справа знаходзяцца на перакрыжаванні з Камсамольскай вуліцай.

Demonstration procession on May 1, 1932

106

106. Дом на рагу вуліц Камсамольскай і Універсітэцкай (Кірава). 1929 г.

Building at the corner of Kamsamolskaya and Universitetskaya (now Kirava) Streets, 1929

107

107. Дом на рогу вуліц Універсітэцкай [illegible] і Камсамольскай. 1930 г.

Building at the corner of Universitetskaya [illegible] and Komsomolskaya Streets. 1930

108

108. Вуліца К. Маркса, бачна перакрыжаванне з Камсамольскай. Будынак справа захаваўся. 1934 г.

Carl Marx Street. Its intersection with Kamsamolskaya is seen from here, 1934

109

109. Пачатак будаўніцтва дома на вуліцы К. Маркса, у якім на працягу дзесяцігоддзяў змяшчалася Вышэйшая партыйная школа (ВПШ), цяпер філалагічны факультэт Белдзяржуніверсітэта. 1935 г.

Beginning of a house construction on Carl Marx Street. Now, here is Belarusian State University philological faculty, 1935

110

110. Вуліца К. Маркса. Справа заканчваецца будаўніцтва ВПШ. 1939 г.

Carl Marx Street, 1939

111

111. Вуліца К. Маркса. Від на ВПШ. Снежань 1940 г.

Carl Marx Street. December 1940

112

112. Вуліца К. Маркса. Від на ВПШ. 1940 г.

Carl Marx Street, 1940

113

113. Вуліца К. Маркса. Від на ВПШ. Май 1941 г.

Carl Marx Street. May 1941

114

114. Будынак Белкамунбанка на рагу вуліц К. Маркса і Ленінскай. Пабудаваны ў 1928 г. Панарамны здымак 1932 г.

Bank building at the corner of Carl Marx and Leninskaya Streets, 1932

115

115 Вуліца Ленінская з боку Першамайскай. Удалечыні на ўзгорку будынак Белкамунбанка. 1930-я гг.

Leninskaya Street from the side of Pershamaiskaya Street, 1930s

116

116. Святочная дэманстрацыя і гулянне на перакрыжаванні вуліц Ленінскай і К.Маркса. 1939 г.

Holiday demonstration and celebration at the intersection of Leninskaya and Carl Marx Streets, 1939

117

117. Будынак Белдзяржкіно на вуліцы К. Маркса, пасля вайны перабудаваны. Цяпер тут знаходзяцца пасольствы Вялікабрытаніі і Італіі. 1935 г.

The Belarusian State Cinema building on Carl Marx Street. Today, here are the embassies of Great Britain and Italy, 1935

118

118. Вуліца Ленінская. Від з вуліцы К. Маркса. Пачатак 1930-х гг.

Leninskaya Street. View from Carl Marx Street. Beginning of the 1930s

119

119. Вуліца Ленінская. Від з боку плошчы Свабоды. 1930 г.

Leninskaya Street. View from the side of Svaboda Square, 1930

120

121

120. Міліцыянер-рэгуліроўшчык на рагу вуліц Ленінскай і Савецкай. Від вуліцы Ленінскай у бок плошчы Свабоды. 1932 г.

A policeman-regulator standing at the corner of Leninskaya and Savetskaya Streets.

121. Плошча Свабоды. Від з даху гасцініцы «Еўропа». 1940 г.

Svaboda Square. 1940

122

122. Гасцініца "Еўропа". Справа — званіца сабора былога жаночага Праабражэнскага манастыра. Цяпер на яго месцы знаходзяцца кінатэатр "Победа" і Пракуратура Рэспублікі Беларусь. Сярэдзіна 1920-х гг.

Europe hotel. To the right: Women's Transfiguration Monastery church tower. New Pobeda cinema and the Public Prosecution Department of the Republic of Belarus are situated here. Middle of the 1920s

123

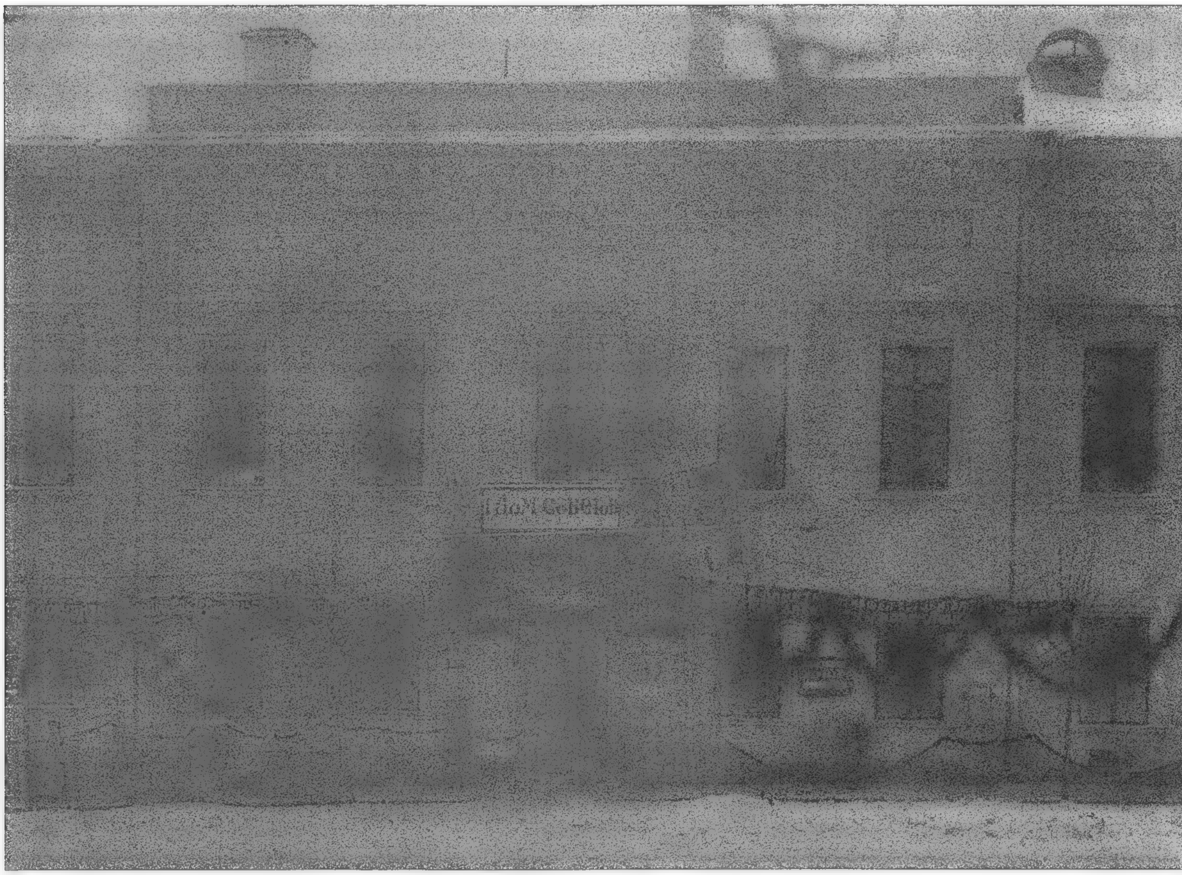
124

123. Гасцініца "Еўропа". 1938 г.

Europe hotel, 1938

124. Жаночы Праабражэнскі манастыр. Від з боку плошчы Свабоды. 1925 г.

View of Women's Transfiguration Monastery from Svaboda Square, 1925

125

126

125. Дом Саветаў на плошчы Свабоды, былы дом губернатара. Убраны жалобнымі транспарантамі ў памяць забітых правадыроў камуністаў Германіі Розы Люксембург і Карла Лібкнехта. Студзень 1919 г.

The Council House on Svaboda Square, the former house of the governor. January 1919

126. Дэманстрацыя на плошчы Свабоды. Пачатак 1920-х гг.

Demonstration procession on Svaboda Square. Beginning of the 1920s

127

127. Будынак Цэнтральнага выканаўчага камітэта (ЦВК) БССР на плошчы Свабоды. Убраны транспарантамі з нагоды 15-й гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі. 1932 г.

The Central Executive Committee (CEC) building of the Belarusian Soviet Socialistic Republic on Svaboda Square, 1932

128

128. Дэманстрацыя на плошчы Свабоды з нагоды сесіі ЦВК БССР. Від з акна будынка ЦВК. 1925 г.

Demonstration procession on Svaboda Square, 1925

129

130

129. Дом "Белмедгандлю" на плошчы Свабоды — справа, пачатак вуліцы Школьнай (сення тут пачынаецца пуцеправод да праспекта Машэрава) — злева. 1930-я гг.

To the right, Belarusian Medicine Trade house on Svaboda Square, to the left, beginning of Shkolnaya Street. Today, the bridge to Masherava Avenue makes its start here, 1930s

130. Плошча Свабоды. 1932 г.

Svaboda Square, 1932

131

132

131, 132. [illegible]

133

134

133. [illegible]
1937 г.

[illegible] Square. 193[illegible]

134. [illegible]
[illegible]
[illegible] 193[illegible]

[illegible]
[illegible] 193[illegible]

135

135. Будынак былога гасцінага двара на плошчы Свабоды. У 1920-я — пачатку 30-х гадоў тут размяшчаўся Мінскі гарсавет. Зараз вядзецца рэканструкцыя дома. 1924 г.

Construction of the former hotel garden on Svaboda Square, 1924

136

136. Фантан у скверы на плошчы Свабоды. 1936 г.

Fountain in the yard of Svaboda Square, 1936

137

137. Дом працы на плошчы Свабоды. Цяпер Дом прафсаюзаў Мінскай вобласці. 1932 г.

The Working House on Svaboda Square. Now here is the House of Professional Unions of the Minsk region, 1932

138

138. Вуліца Савецкая (праспект Ф. Скарыны). На месцы дамоў злева цяпер знаходзіцца ГУМ. Справа — былая гасцініца "Нова-Маскоўская", далей новы будынак Дзяржаўнага банка БССР, за ім — кінатэатр "Чырвоная зорка". Надпіс на афішы: "Ціхі Дон". На доме справа прымацавана таблічка: "Пешаходны рух толькі па тратуарах". Злева натоўп "штурмуе" трамвай № 7. 1930-я гг.

Savetskaya Street (F. Skaryna Avenue). To the right, the former Nova-Maskowskaya hotel. Further, a new building of the Belarusian Soviet Socialistic Republic State Bank. Behind, it is Red Star cinema, 1930s

139

140

139. Вайсковая аўтакалона рухаецца па Савецкай вуліцы. 1 мая 1935 г.

Troop motorcade is moving along Savetskaya Street. May 1, 1935

140. Гутарка на Савецкай вуліцы. 1935 г.

Conversation on Savetskaya Street, 1935

141

141. Будаўніцтва Дзяржбанка на Савецкай вуліцы. 1931 г.

Construction of the State Bank on Savetskaya Street, 1931

142

142. Вуліца Савецкая
на перакрыжаванні
з Ленінскай. Злева ўзводзіцца
будынак Дзяржаўнага банка
БССР. 1931 г.

Savetskaya Street
at the intersection with Leninskaya
Street. To the left, Belarusian
Soviet Socialistic Republic State
Bank under construction, 1931

143

144

143. Дзяржбанк на рагу Савецкай і Ленінскай вуліц. 1932 г.

The State Bank at the corner of Savetskaya and Leninskaya Streets, 1932

144.Участак вуліцы Савецкай паміж вуліцамі Ленінскай і Энгельса. 1937 г.

A part of Savetskaya Street between Leninskaya and Engels Streets, 1937

145

146

145. Перакрыжаванне Савецкай і Ленінскай вуліц (цяпер пр. Ф. Скарыны і вул. Леніна). На месцы будынка справа сёння стаіць ГУМ. 1930-я гг.

Intersection of Savetskaya and Leninskaya Streets (now — of Skaryna Avenue and Lenin Street), 1930s

146. Кінатэатр "Чырвоная зорка". 1933 г.

Red Star cinema, 1933

147

147. Савецкая вуліца. Першы ў Беларусі гукавы кінатэатр «Чырвоная зорка». 1932 г.

Savetskaya Street. The first sound cinema in Belarus — Red Star. 1932

148

148. Першы ў Беларусі дзіцячы гукавы кінатэатр "Новости дня". Быў змешчаны ў былым будынку лютэранскай кірхі на Савецкай вуліцы побач з кінатэатрам "Чырвоная зорка". 1936 г.

Day News, the first sound children's cinema, 1936

149

149. Від ад дзіцячага кінатэатра. На процілеглым баку Савецкай вуліцы знаходзіліся магазін "Садавіна, гародніна" і Дом Галоўхімзбыту. 1937 г.

View from the children's cinema, 1937

150

150. Уваход у Вялікі сад — сённяшні Цэнтральны сквер на рагу праспекта Ф. Скарыны і вуліцы Энгельса. Від з вуліцы Савецкай. 1933 г.

Entrance to the Great Garden, today's Central Yard, at the corner of F.Skaryna Avenue and Engels Street, 1933

151

151. Савецкая вуліца і ўваход у Цэнтральны сквер. Від з вуліцы Энгельса. 1938 г.

Savetskaya Street and entrance to the Central yard. View from Engels Street, 1938

152

153

152. Забудова вуліц Энгельса і Савецкай ля іх скрыжавання (не захавалася). Сёння на месцы гэтага квартала плошча і Палац Рэспублікі. 1938 г.

Construction of Engels and Savetskaya Streets near their intersection. Today, here is the square and Palace of the Republic, 1938

153. Перакрыжаванне вуліц Савецкай і Энгельса. Тут 7 снежня 1935 г. быў устаноўлены першы ў Мінску электрычны гадзіннік.

Intersection of Savetskaya and Engels Streets

154

154. Трамвайная лінія на Ляхаўку праходзіла па вуліцы Энгельса. Від на Першы беларускі дзяржаўны драматычны тэатр (цяпер імя Янкі Купалы). 1930-я гг.

Tramway to Lyakhawka passed through Engels Street. View of the First Belarusian State Drama Theatre (now it is Ya. Kupala's Theatre), 1930s

155

155. Цэнтральны Дом камуністычнай асветы імя К. Маркса на рагу вуліц Маркса і Энгельса (раней у будынку змяшчаўся Дваранскі сход). Цяпер на гэтым месцы ўваход у метро "Купалаўская". Пачатак 1930-х гг.

The Central House of Communist Enlightening named after Carl Marx at the corner of Marx and Engels Streets. Beginning of the 1930s

156

157

156. Адкрыццё помніка на скрыжаванні вуліц Маркса і Энгельса 7 лістапада 1922 г.

Opening of the monument at the intersection of Marx and Engels Streets. November 7, 1922

157. Перад урачыстым адкрыццём помніка Карлу Марксу ля гарадскога тэатра з нагоды 5-й гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі. 7 лістапада 1922 г.

Before the festive opening of the monument to Carl Marx. November 7, 1922

158

158. Фасад І-га Белдзяржрамтэатра (цяпер імя Янкі Купалы) і помнік Карлу Марксу (знесены ў час пракладкі трамвайнай лініі на Ляхаўку). 1931 г.

Facade of the First State Drama Theatre (now — Ya.Kupala's Theatre) and monument to Carl Marx, 1931

159

159. Палац піянераў на рагу вуліц Кірава і Энгельса. Пачаў дзейнічаць у 1936 г. Цяпер між калонамі – уваход у Тэатр юнага гледача.

The Pioneers' Palace at the corner of Kirava and Engels Streets. Now, in between their columns, entrance to the Theatre of Young Spectator is situated

160

160. Вуліца Энгельса ў бок Ляхаўкі. Побач з Палацам піянераў ідзе трамвай № 5, маршрут: "Выстаўка (сёння раён плошчы Калініна) — завод імя Варашылава". 1938 г.

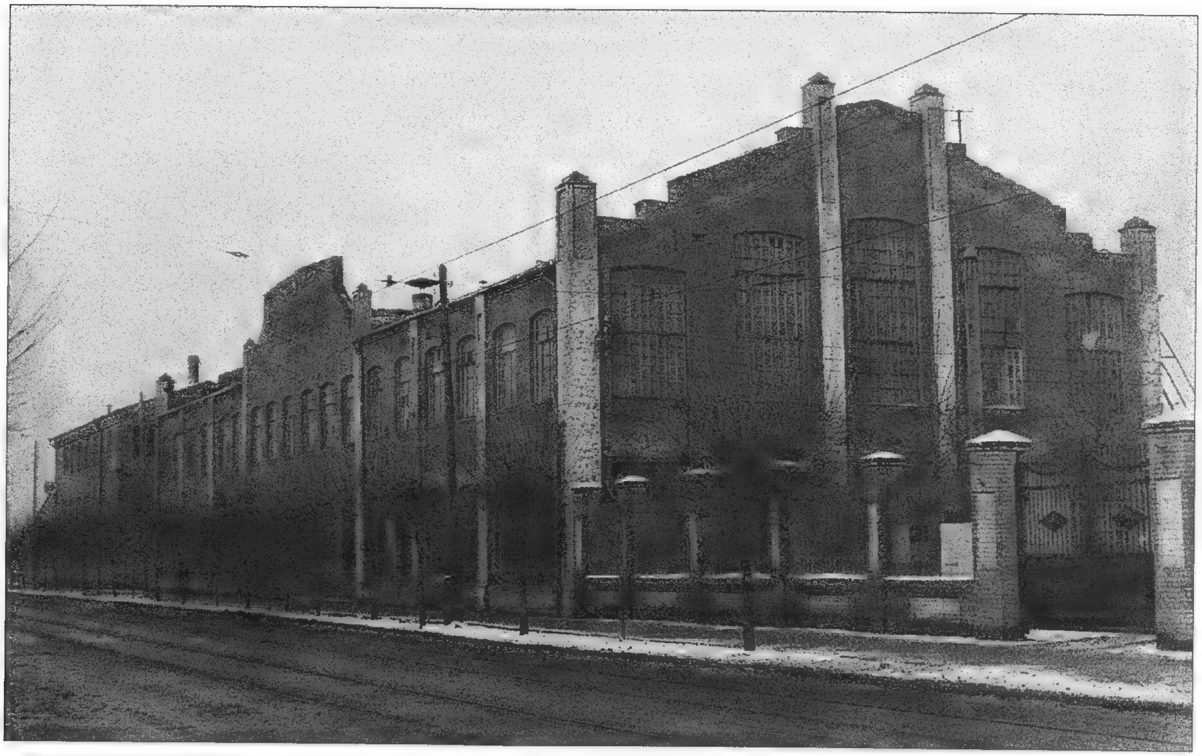
Engels Street to Lyakhawka, 1938

161

161. Завод імя Варашылава (былы "Энергія"). 1930-я гг.

Plant named after Varashylaw (the former Energia), 1930s

162

162. Адзін з карпусоў гарбарнага завода "Бальшавік". У 1938 г. тут упершыню ў Савецкім Саюзе пачалі вырабляць высакаякасны хром са свіных шкур. 1930-я гг.

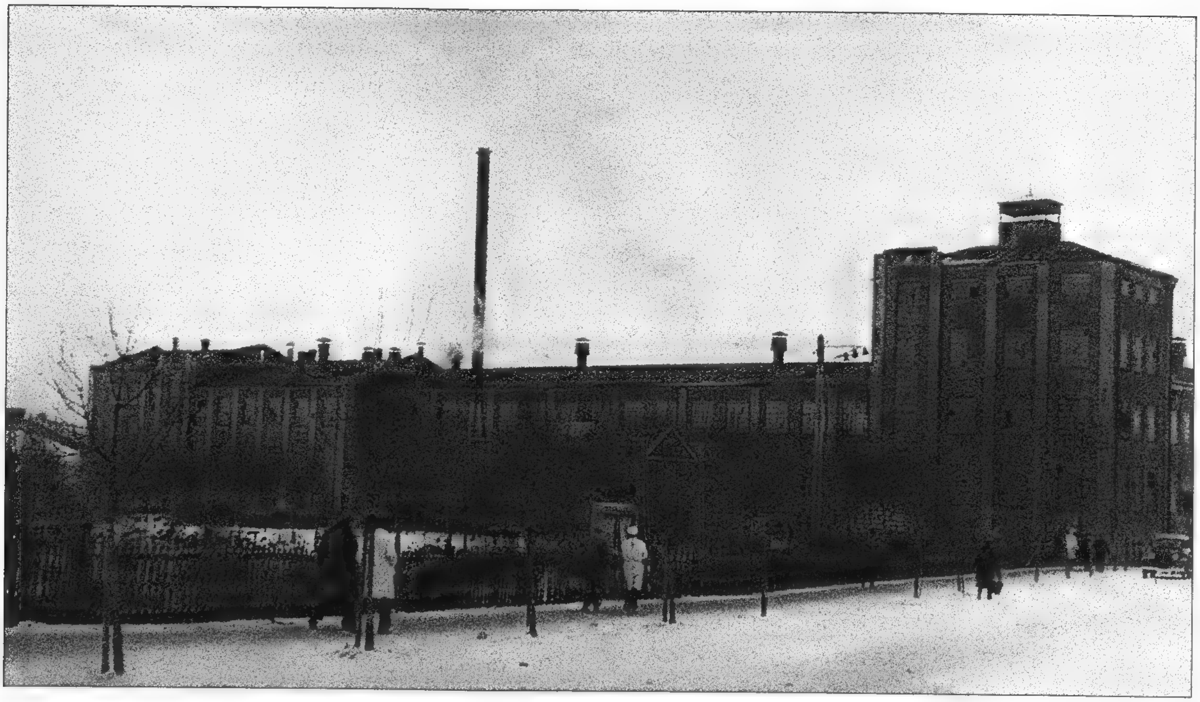
One of the Bolshevik pottery buildings, 1930s

163

163. Дражджавы завод "Чырвоная зорка". 1930-я гг.

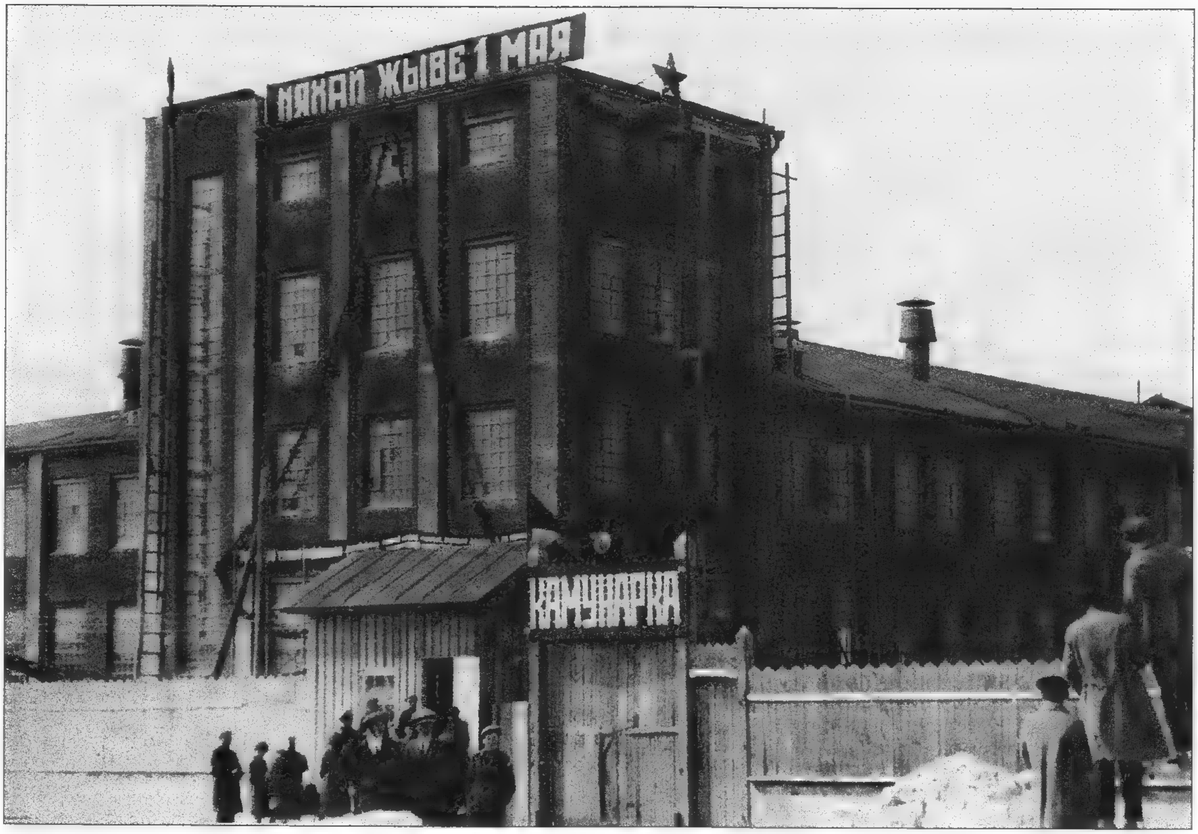
Red Star yeast plant, 1930s

164

164. Цукерачная фабрыка "Камунарка". 1930-я гг.

Kamunarka sweet plant, 1930s

165

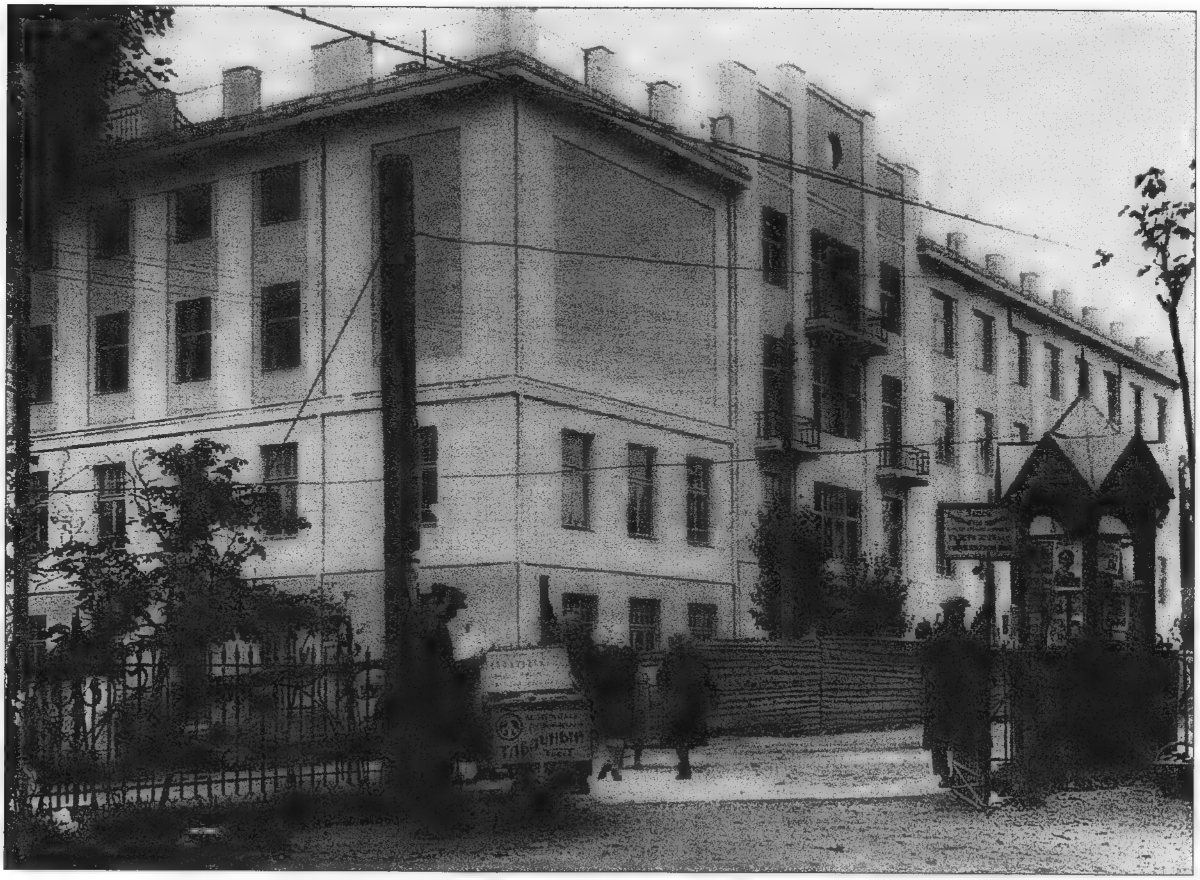
166

165. Святкаванне 1 Мая на цукерачнай фабрыцы "Камунарка". 1930-я гг.

Celebration of the first of May at Kamunarka sweet plant, 1930s

166. Кінатэатр "Пралетарый", з 1938 года — "Радзіма". Від са сквера. 1934 г.

Proletarian cinema. From 1938 — Radzima, 1934

167

167. Выхад са сквера да Дома селяніна. Калі выгляд адміністрацыйных будынкаў за апошнія 70 год не вельмі змяніўся, то "архітэктура кіёскаў" крочыла далёка наперад — гэта відавочна. 1929 г.

Exit from the yard to the House of Villager, 1929

168

168. Будынак ЦК КП(б)Б,
былы Дом селяніна.
1930-я гг.

The Central Committee
of the Communistic Party
of Belarus building,
the former House of Villager.
1930s

169

169. Будынак Саўнаркома БССР, былы Архірэйскі дом. Пасля пераезда ў 1933–1934 гг. Саўнаркома ў Дом урада будынак быў перабудаваны для Дома Чырвонай Арміі. 1930 г.

The BSSR Soviet People's Committee building, the former House of the Member of higher orders of clergy, 1930

170

171

170. Дом Чырвонай Арміі. Від з вуліцы К. Маркса. 1937 г.

The Red Army House. View from Carl Marx Street, 1937

171. Пачатак будаўніцтва Дома Чырвонай Арміі. 1934 г.

Beginning of construction of the Red Army House, 1934

172

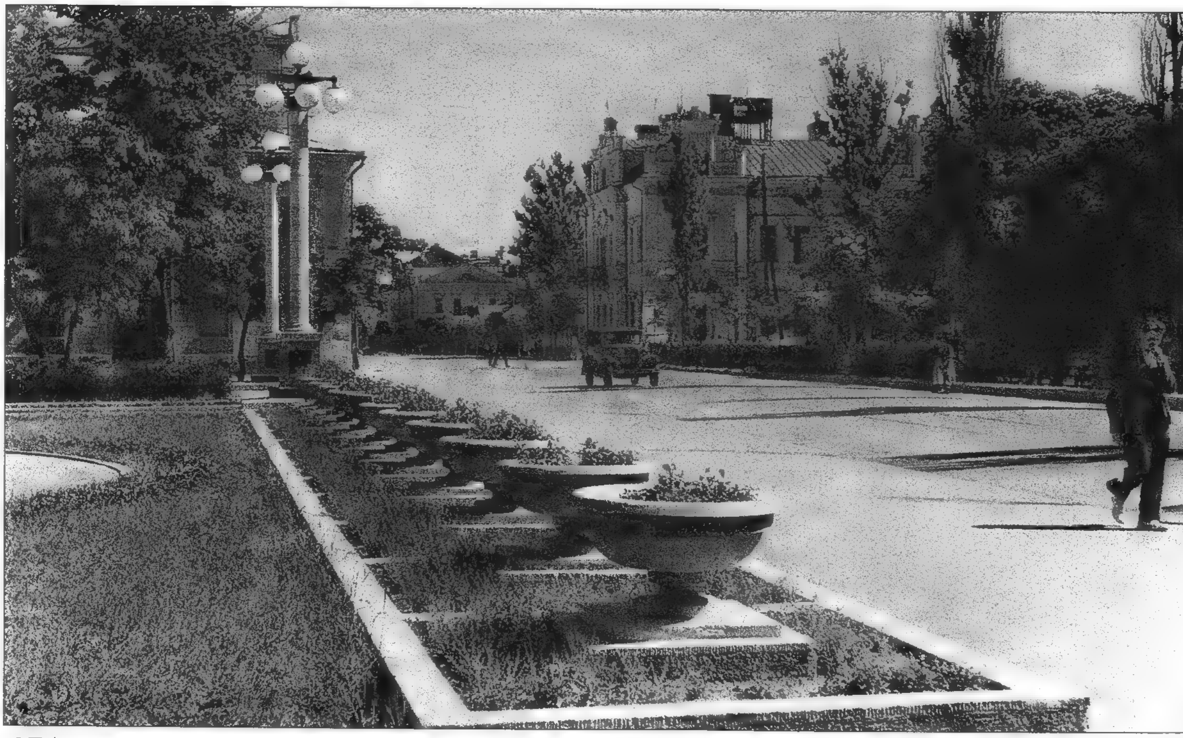
173

172. Басейн у Доме Чырвонай Арміі.1936г.

Swimming-pool in the Red Army House, 1936

173. На спаборніцтвах па плаванню ў басейне ДомаЧырвонай Арміі.1938г.

Swimming competitions in the Red Army House, 1938

174

175

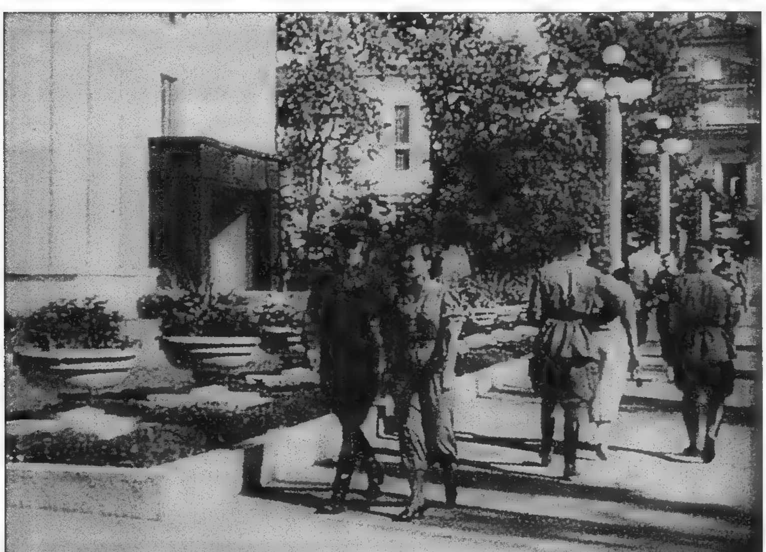
174. Вуліца Чырвонаармейская. Від ад Дома Чырвонай Арміі. 1937 г.

Chyrvonaarmeiskaya Street. View from the Red Army House, 1937

175. Від ад Дома Чырвонай Арміі ў бок Савецкай вуліцы. 1940 г.
View of Savetskaya Street from the Red Army House, 1940

176

177

176. Дом Чырвонай Армii. 1940 г.

The Red Army House, 1940

177. Каля Дома Чырвонай Армii. 1939 г.

Near the Red Army House, 1939

178

179

178. Чырвонаармейская вуліца. Новы будынак Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна, уступіў у строй у лістападзе 1931 г. На другім плане — ЦК КП(б)Б. 1930-я гг.

Chyrvonaarmeiskaya Street. Belarusian State Library new building, 1930s

179. Студэнткі пасля наведвання «Ленінкі».

Girl-students after visiting theState Library. The end of the 1930s.

180

180. Чырвонаармейская вуліца. 1940 г.

Chyrvonaarmeiskaya Street, 1940

181

181. Помнік Леніну і Сталіну побач з Беларускай дзяржаўнай бібліятэкай імя У. І. Леніна быў пастаўлены ў другой палове 1930-х гадоў. На другім плане злева сярэдняя школа (цяпер № 4). У аднапавярховым будынку справа ў 1870-я гады жыў вядомы герой руска -турэцкай вайны генерал-лейтэнант М. Дз. Скобелеў. Вуліцу Кашарскую, на якой стаяў дом, у 1890-я гады перайменавалі ў Скобелеўскую (цяпер Чырвонаармейская). 1939 г.

Monument to Lenin and Stalin near Belarusian State Library named after V.I.Lenin. On the other side secondary school (now — № 4), 1939

182

182. Помнік Леніну і Сталіну ля Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна. 1940 г.

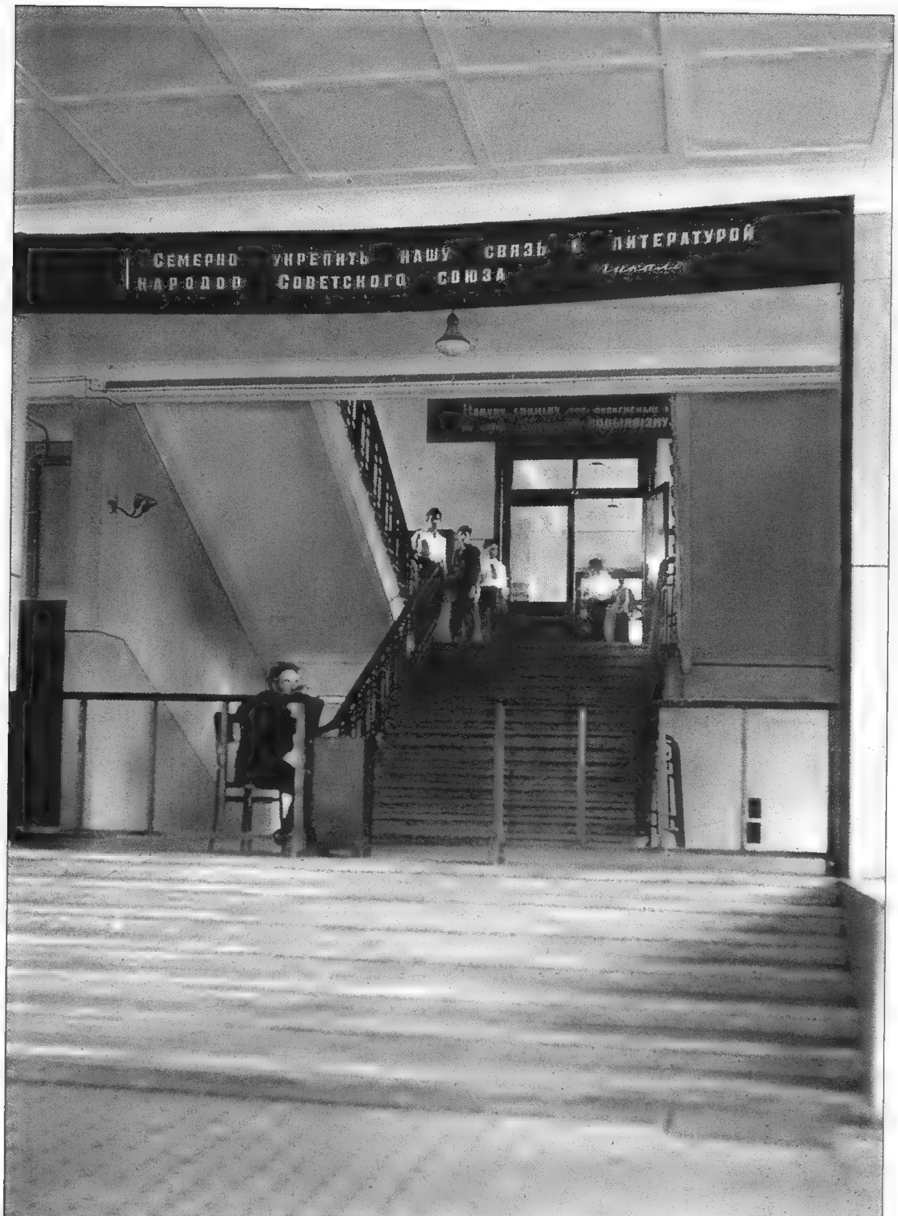
Monument to Lenin and Stalin near Belarusian State Library named after V.I.Lenin, 1940

183

183. Помнік Леніну ў фае Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна. Зараз на гэтым месцы спуск у падвальнае памяшканне (гардэроб). 1936 г.

Monument to Lenin in the foyer of Belarusian State Library named after V.I.Lenin, 1936

184

184. Галоўная лесвіца Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна. 1936 г.

Main staircase of Belarusian State Library named after V.I.Lenin, 1936

185

185. Калідор на першым паверсе Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна. Тут і зараз перыядычна рыхтуюцца выставы. 1936 г.

Hall on the first floor of Belarusian State Library named after V.I.Lenin, 1936

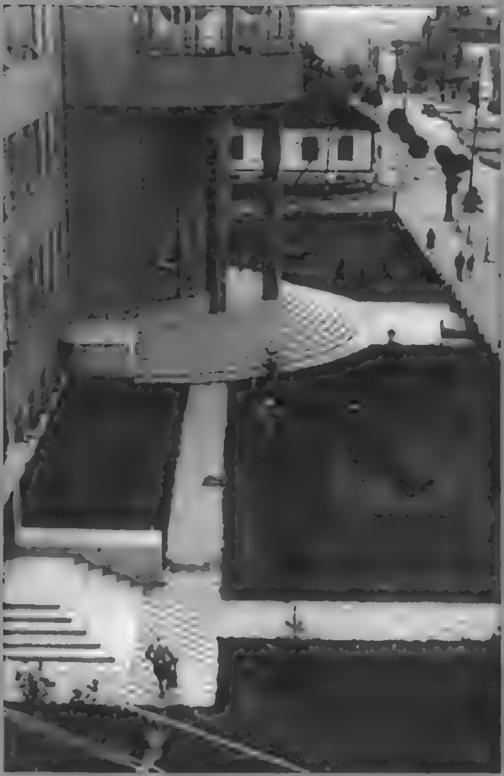
186

186. Галоўная чытальная зала Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна. 1936 г.

Main reading hall of Library named after V.I.Lenin, 1936

187

188

187. На другім плане дом, які стаяў на рагу вуліц К. Маркса і Чырвонаармейскай. 1930-я гг.

House at the corner of Carl Marx
and Chyrvonaarmeiskaya Streets, 1930s

188. "Ля дзяржаўнай бібліятэкі высаджан кветкамі контур самалёта. На крылах з кветак жа зроблена надпіс "ІОСІФ СТАЛІН". Разбіўкай клумб кіравала інжынер трэста зялёнага будаўніцтва т. Ірына Мешачок" ("Звязда", 1 верасня 1935 г.).

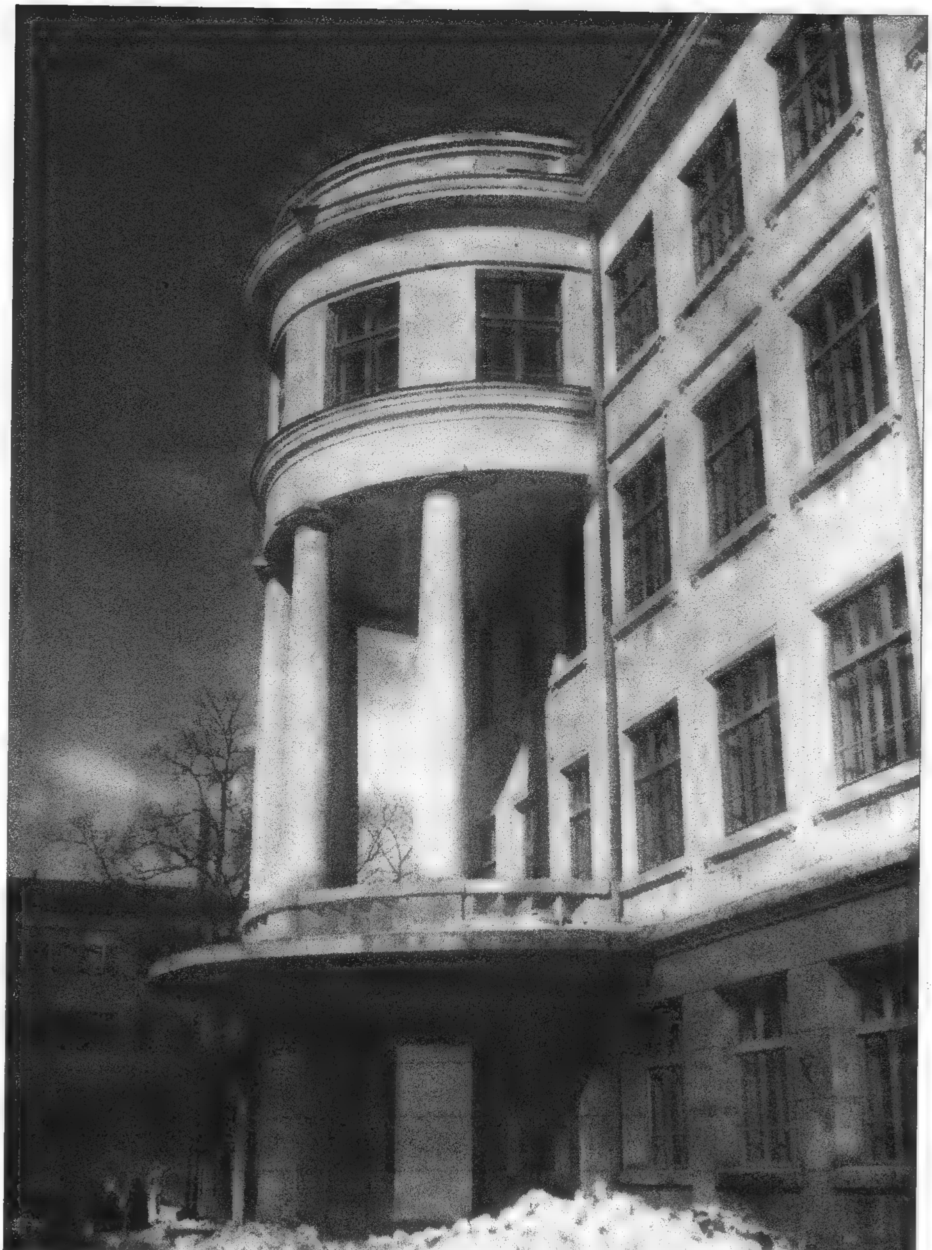
Near Belarusian State Library named after V.I.Lenin, 1935

189

189. Беларуская дзяржаўная бібліятэка імя У. І. Леніна. 1933 г.

Belarusian State Library named after V.I.Lenin, 1933

190

190. Уваход у сярэднюю школу "капіруе" суседні, "бібліятэчны". 1930-я гг.

Entrance to secondary school (now – a school № 4), 1930s

191

191. Шлях да ведаў у стылі 1930-х гг.

A way for knowledge in a style of the 1930s

192

192. Пад'ём па Чырвонаармейскай да Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі (з боку вул. Першамайскай). Возчык – "рэдкая птушка" у эпоху трамваяў. 1937 г.

Ascent along Chyrvonaarmeiskaya to Belarusian State Library named after V.I.Lenin (from the side of Pershamaiskaya Street), 1937

193

193. Вуліца Савецкая. Педагагічны тэхнікум . 1925 г.

Savetskaya Street. Pedagogical Technical School, 1925

194

194. Пракладка трамвайнай лініі. Участак сучаснага праспекта Ф. Скарыны ад Палаца прафсаюзаў уніз да цырка. Лета 1929 г.

Tramline laying. A part of present F.Skaryna Avenue from the Palace of Professional Unions down to the circus. Summer, 1929

195

196

195. Першы мінскі трамвай на новым мосце, які спецыяльна быў пабудаваны для трамвайнага руху (на Бакунінскай вул.). На месцы драўляных дамоў на другім плане цяпер знаходзіцца выставачны комплекс на вуліцы Я. Купалы, злева — 2-я клінічная бальніца. Восень 1929 г.

The first Minsk tram on a new bridge. Autumn, 1929

196. Новы трамвайны мост праз Свіслач. 1929 г.

New tram bridge through Svislach, 1929

197

198

197,198. Лодачная станцыя. Пабудавана ў маі 1935 г. у садзе "Профінтэрн" (з 1936 г. — парк імя Горкага). Знаходзілася прыкладна пасярэдзіне участка ракі паміж мостам — уваходам з вуліцы К. Маркса і мостам па вуліцы Першамайскай. 1940 г.

Boat station, 1940

199

199. Сад "Профінтэрн". Від на трэк. 1927 г.

Profintern garden. View to track, 1927

200

201

200. Сад "Профінтэрн". Галоўная алея. 1932 г.

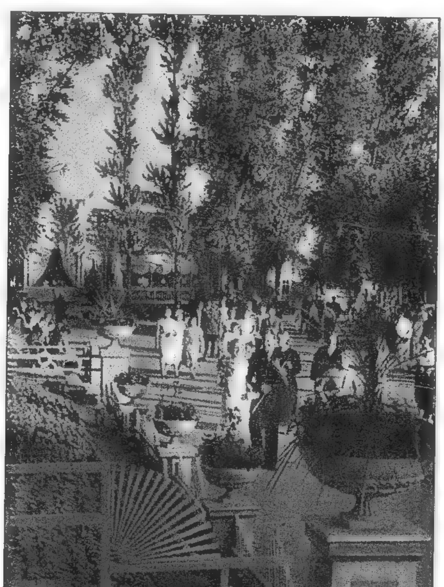
Profintern garden. Main alley, 1932

201. Уваход у сад "Профінтэрн" (мост) з вуліцы К.Маркса. 1931 г.

Entrance to Profintern garden (bridge) from Carl Marx Street, 1931

202

203

202. Парк імя Горкага, стадыён. 1938 г.

Gorky Park. Stadium, 1938

203. Адпачынак у парку імя Горкага. 1938 г.

Resting in Gorky Park, 1938

204

205

204. Парк імя Горкага. Павільён "Марожанае". 1938 г.

Gorky Park. Ice-cream pavilion, 1938

205. Ля фантана ў парку імя Горкага. 1937 г.

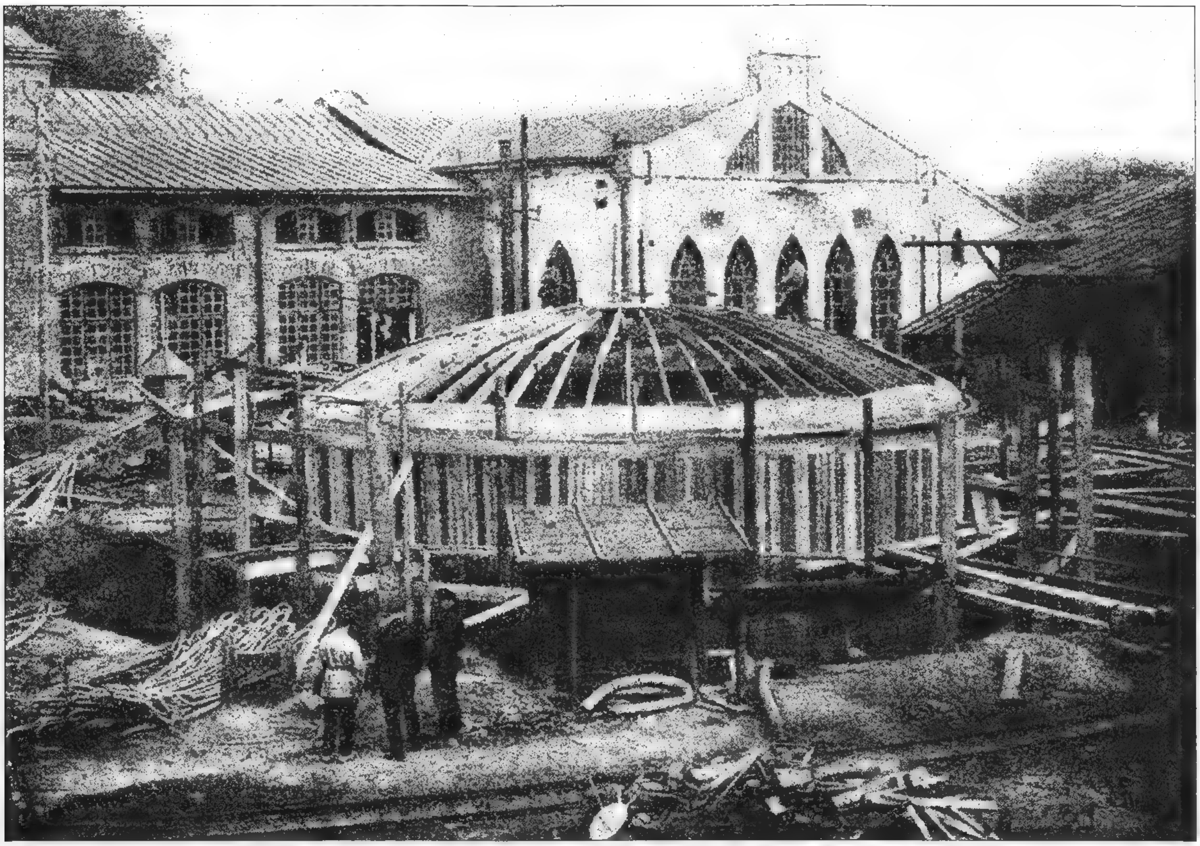
Near the fountain in Gorky Park, 1937

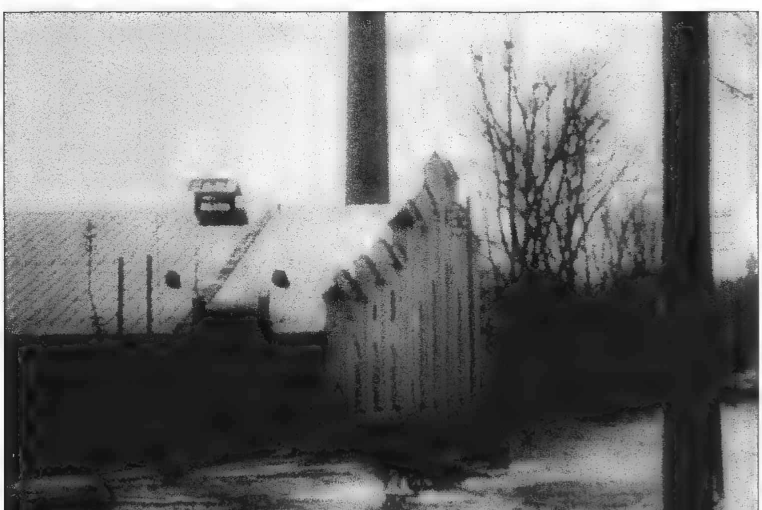
206

206. Электрастанцыя №1 на Савецкай вуліцы. Сучасны ўчастак праспекта Ф. Скарыны паміж цыркам і мостам праз Свіслач. 1930-я гг.

Electrical station № 1 on Savetskaya Street. The present part of Skaryna Avenue between the circus and the bridge through Svislach, 1930s

207

208

207. Будаўніцтва рэзервуара для вады побач з электрастанцыяй № 1.

Construction of the reservoir for water near with electrical station on Savetskaya Street, 1927

208. Разліў Свіслачы ў раёне электрастанцыі № 1 на Савецкай вуліцы. 1930-я гг.

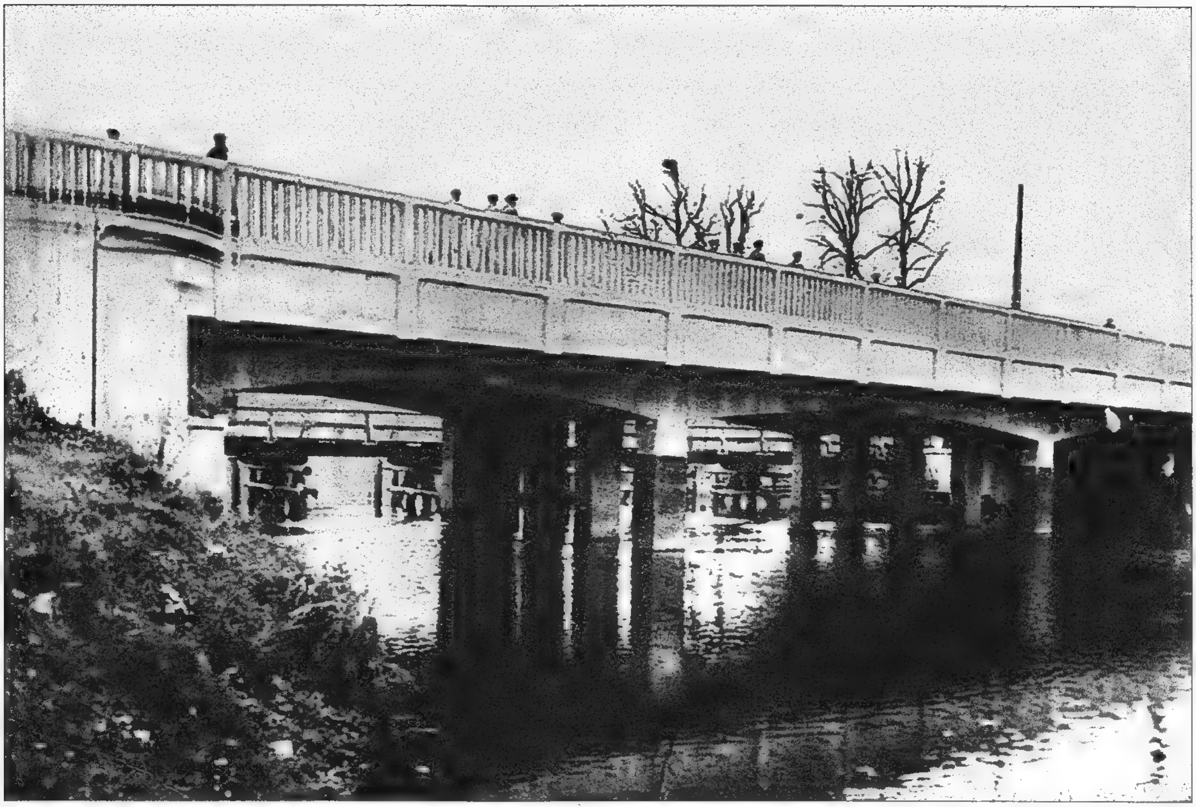
A flood in the area of electrical station on Savetskaya Street. The 1930s

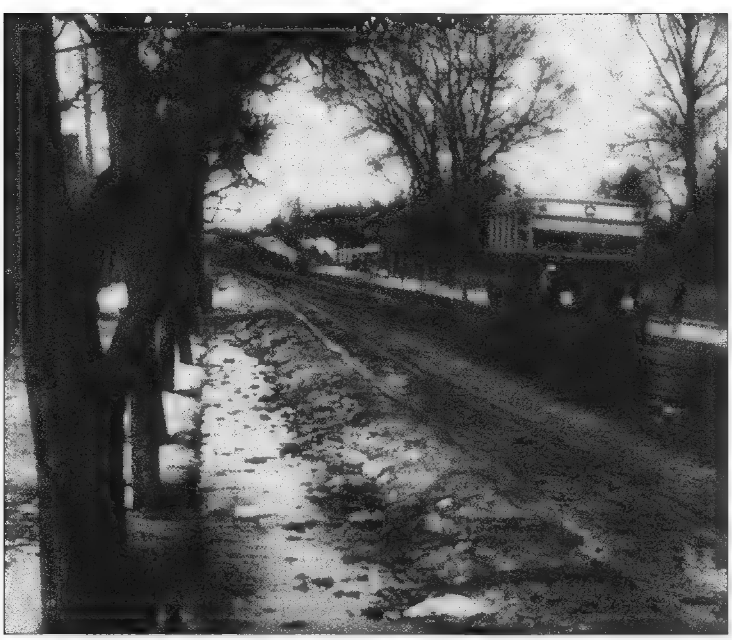
209

209. 2-я клінічная бальніца на скрыжаванні вуліц М. Горкага і Пралетарскай (Я. Купалы). 1930-я гг.

The Second Hospital at the intersection of Gorky and Praletarskaya (Ya.Kupala) Streets, 1930s

210

211

210. Першы ў Мінску жалезабетонны мост праз Свіслач на Савецкай вуліцы. Адсюль пачалася пракладка трамвайных рэек у верасні 1928 г.

The first in Minsk Ferroconcrete Bridge through Svislach on Savetskaya Street

211. Аўтобус на Савецкай вуліцы (сёння раён цырка). 1927г.

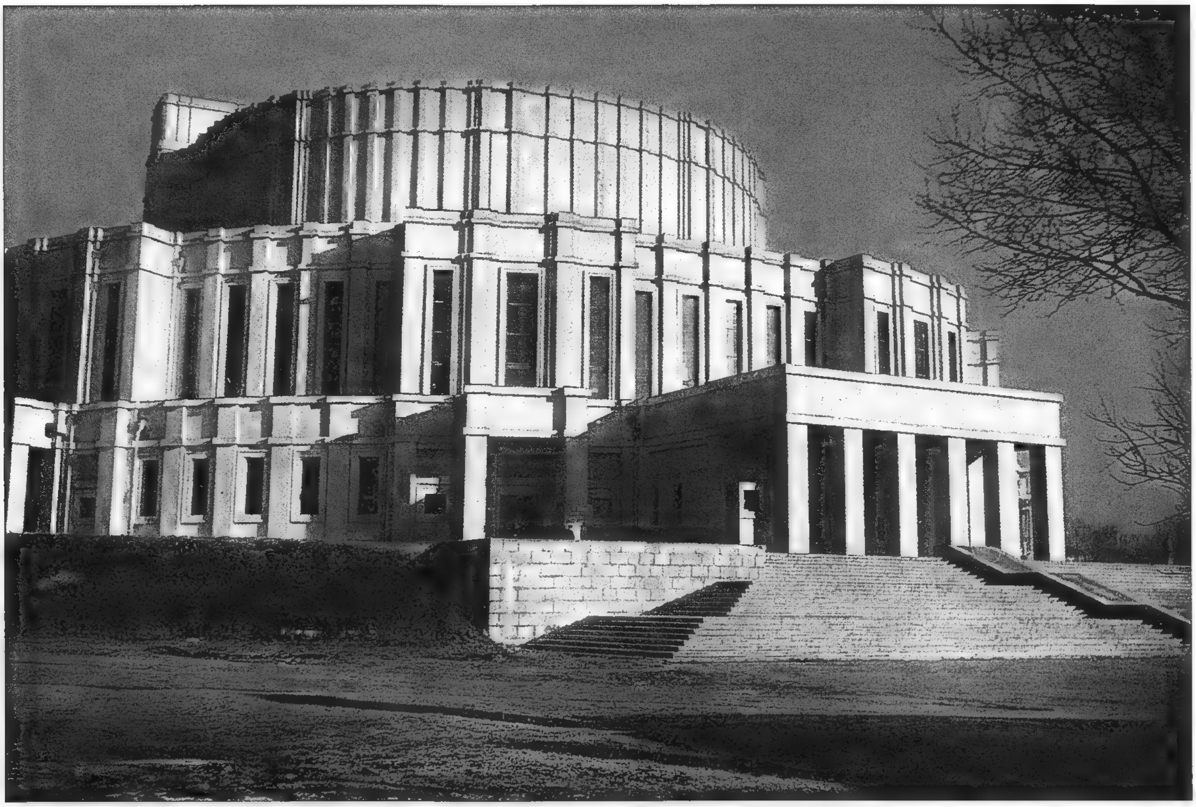
A bus on Savetskaya Street (the present area of the circus), 1927

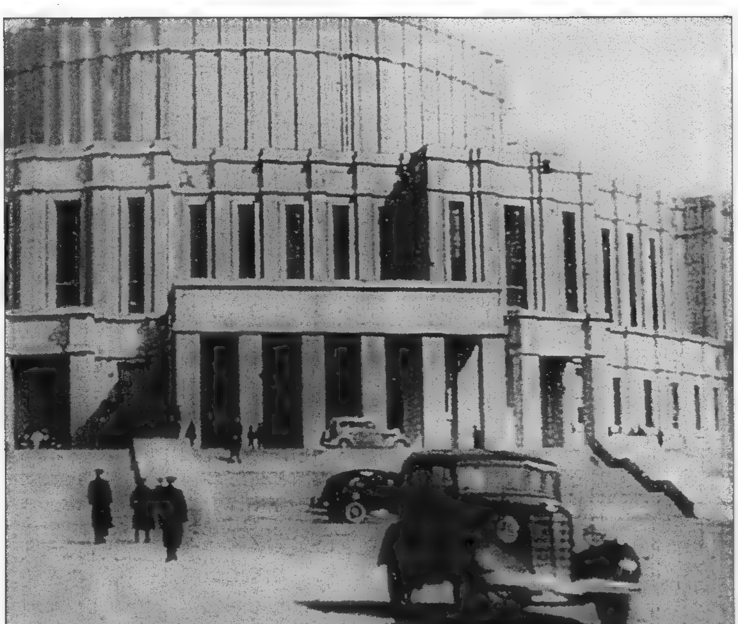
212

212. Трэці Дом Саветаў на перакрыжаванні вуліц М. Горкага з Пралетарскай (Я. Купалы), захаваўся. 1936 г.

The Third Council House at the intersection of Gorky and Praletarskaya (Ya.Kupala) Streets, 1936

213

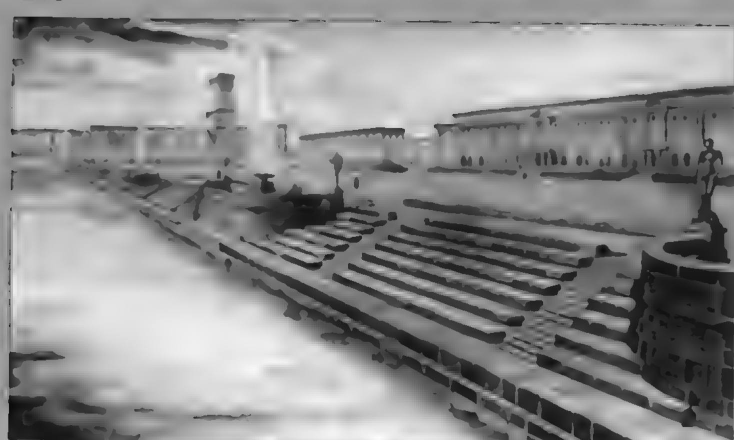
214

213, 214. Дзяржаўны тэатр оперы і балета. Пабудаваны ў 1938 г.

State Theatre of Opera and Ballet. It was built in 1938

215

216

215, 216. Такой бачылі будучыню сучаснага раёна плошчы Перамогі сталічныя архітэктары напярэдадні вайны. 1940 г.

Present region of Peramoga Square was planned in this way by the architects before the war, 1940.

217

217. Дом-музей I-га з'езда РСДРП. 1930-я гг.

House-museum of the First Congress of the Russian Social-Democratic Labor Party, 1930s

218

218. Радыёзавод на вуліцы Чырвонай (сённяшні "Гарызонт"). 1940 г.

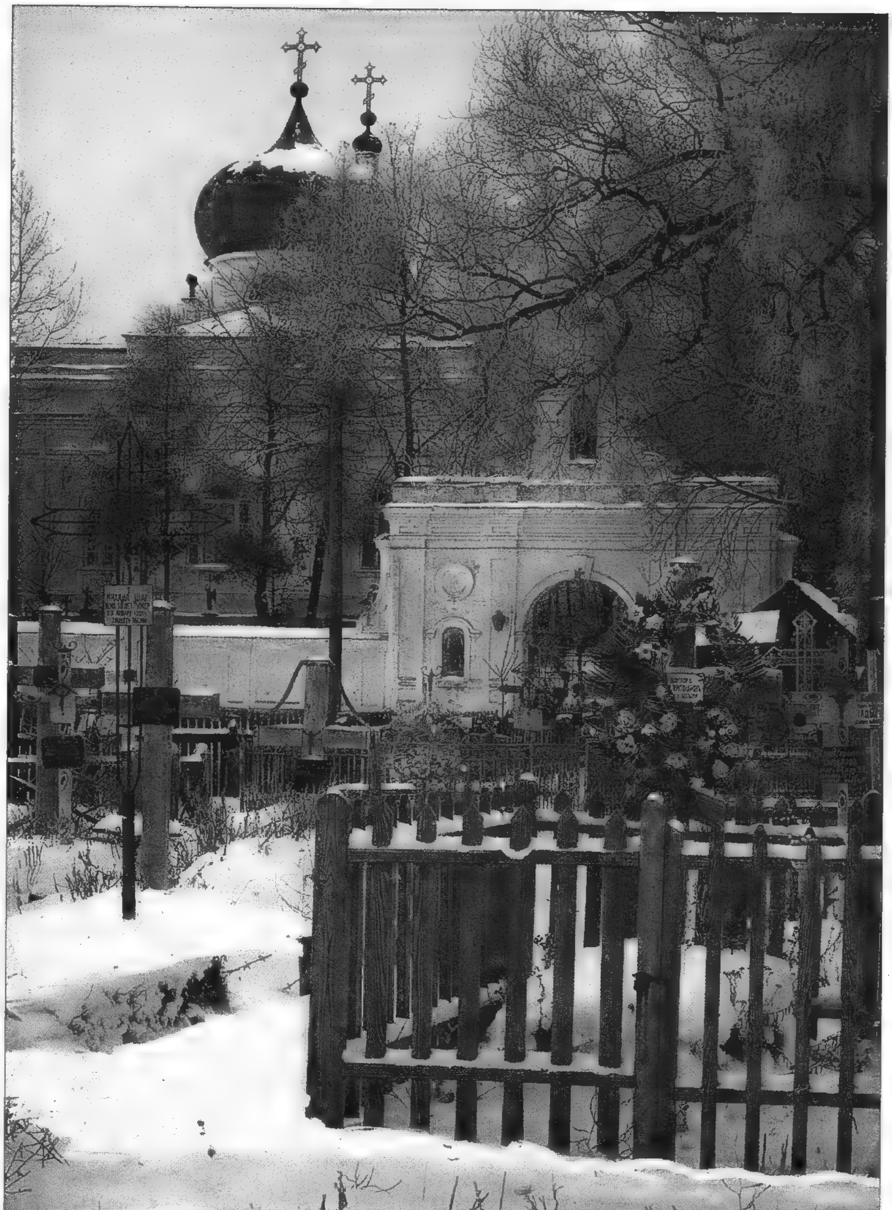
Radio-plant on Chyrvonaya Street (today's Garyzont plant), 1940

219

219. Піўзавод "Беларусь" на вуліцы М. Горкага. 1930-я гг.

Brewery plant Belarus on Gorky Street, 1930s

220

220. Царква
на Старажоўскіх могілках.
Фатограф — Леў Дашкевіч.
1920-я гг.

Church on Starazhowskiye
cemetery, 1920s

221

221. Такім планавалі зрабіць раён Камсамольскага возера, у прыватнасці, пабудаваць стадыён-падкову на 10 тысяч месц з тым, каб гледачы мелі магчымасцьназіраць за грабнымі спаборніцтвамі. 1940 г.

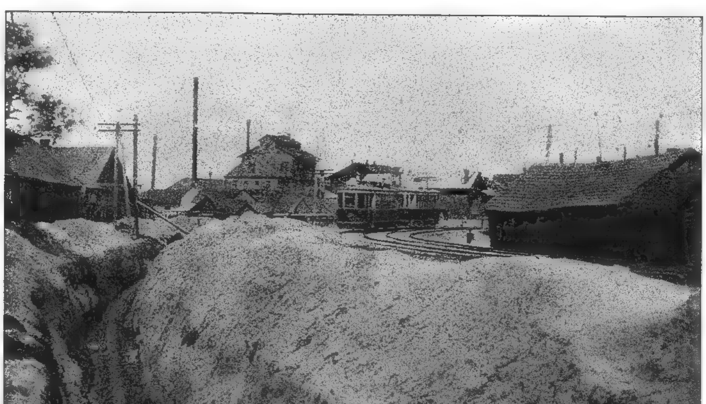
Kamsamolskaye Lake region was seen in this way in 1940

222

222. Залатагорскі касцёл. Від з боку недабудаванага да рэвалюцыі трамвайнага парку (у раёне сучаснага тралейбуснага дэпо на вул. Варвашэні). 1920-я гг.

Zalatagorsky Castle. View from the side of the tram park that was unfinished before the revolution (in the region of the present trolleybus park on Varvasheny Street), 1920s

223

223. Укладка драўляных водаправодных труб на вуліцы Даўмана. Будынкі на другім плане ў цэнтры часткова захаваліся. 1933 г.

Laying of wooden water pipes on Dawman Street, 1933

224

224. Новы 24-кватэрны дом на Даўгабродскай вуліцы, пабудаваны для супрацоўнікаў кінастудыі "Советская Белоруссия". Жнівень 1939 г.

New 24-apartment house on Dawgabrodskaya Street. August 1939

225

225. Школа на Савецкай вуліцы. Цяпер сярэдняя школа № 23. 1940 г.

School on Savetskaya Street. Now, it is secondary school № 23, 1940

226

226. Дом спецыялістаў.
Від з боку сучаснай плошчы
Перамогі. 1939 г.

The House of Specialists.
View from the side of present
Peramoga Square, 1939

227

228

227. Дом спецыялістаў на рагу Савецкай і Даўгабродскай вуліц. Разбураны ў пачатку вайны. 1937 г.

The House of Specialists at the corner of Savetskaya and Dawgabrodskaya Streets, 1937

228. У час вучэнняў па грамадзянскай абароне ў Мінску. 1939 г.

It's during military stadies in Minsk, 1939

229

229. Від ад Дома спецыялістаў у бок сучаснай плошчы Перамогі. 1937 г.

View from the House of Specialists to the side of present Peramoga Square, 1937

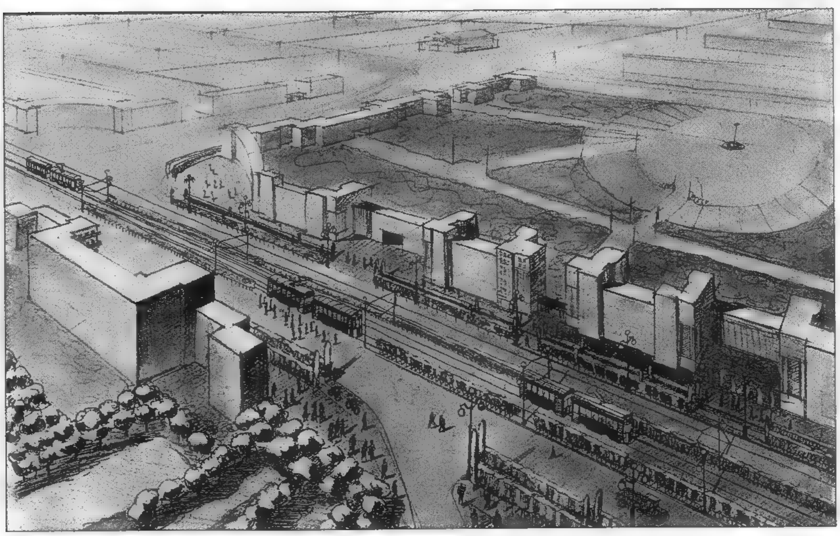
230

230. Жылы дом на Савецкай вуліцы. Знаходзіўся побач з Домам спецыялістаў (амаль насупраць). Захаваўся ў першапачатковым выглядзе (пр. Ф. Скарыны, № 43). 1940 г.

Dwelling on Savetskaya Street, 1940

231

232

231, 232. Такім планавалі зрабіць сучасны ўчастак ад плошчы Перамогі да плошчы Я. Коласа мінскія архітэктары ў 1940 г.

Present part from Peramoga Square to Ya.Kolas Square was planned in this way by Minsk architects in 1940

233

233, 234. Інстытут фізкультуры на развілцы Лагойскага тракту і Пушкінскай вуліцы (зараз плошча Я. Коласа). 1939 г.

Physical Culture Institute on the road fork of Lagoisky highway and Pushkinskaya Street (now — Ya.Kolas Square), 1939

234

235

235. Будаўніцтва Політэхнічнага інстытута. Сярэдзіна 1930-х гг.

Construction of Polytechnic Institute in the middle of the 1930s

236

236. Будаўніцтва Політэхнічнага інстытута. Від з боку Клінічнага гарадка (цяпер 1-я клінічная бальніца). Сярэдзіна 1930-х гг.

Construction of Polytechnic Institute. View from the side of Hospital town (now — the First Hospital), in the middle of the 1930s

237

237. Клінічны гарадок.
Сярэдзіна 1930-х гг.

Hospital town in the middle
of the 1930s

238

239

238. Будаўніцтва Дома друку на вуліцы Пушкінскай (цяпер знаходзіцца на рагу праспекта Ф. Скарыны і вул. Сурганава). 1933 г.

Construction of Printing House on Pushkinskaya Street (now it is situated at the corner of Skaryna Avenue and Surganaw Street), 1933

239. Дом друку. 1940 г.

The Printing House, 1940

240

240. Сённяшні будынак Мінскага політэхнічнага каледжа напрыканцы 1930-х гг.

Today's Minsk Polytechnic college building in the end of the 1930s

241

241. Усебеларускі стадыён у раёне сучаснага Палаца воднага спорту, ля Батанічнага сада. Удалечыні відаць Дом друку. 1935 г.

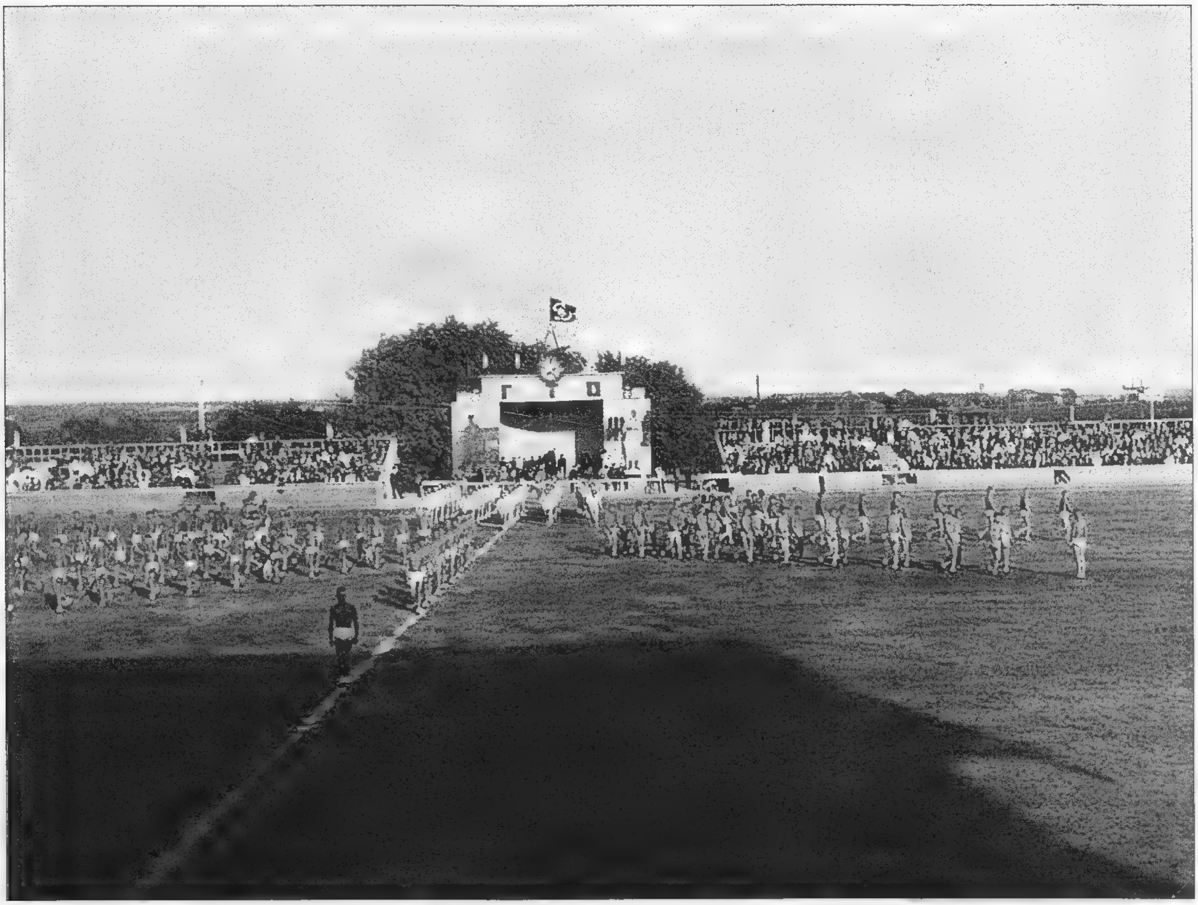
All-Belarusian stadium in the region of present Palace of Water-sport near Botanical garden. In the distance, Printing House, 1935

242

242. Трыбуны Усебеларускага стадыёна. 1930-я гг.

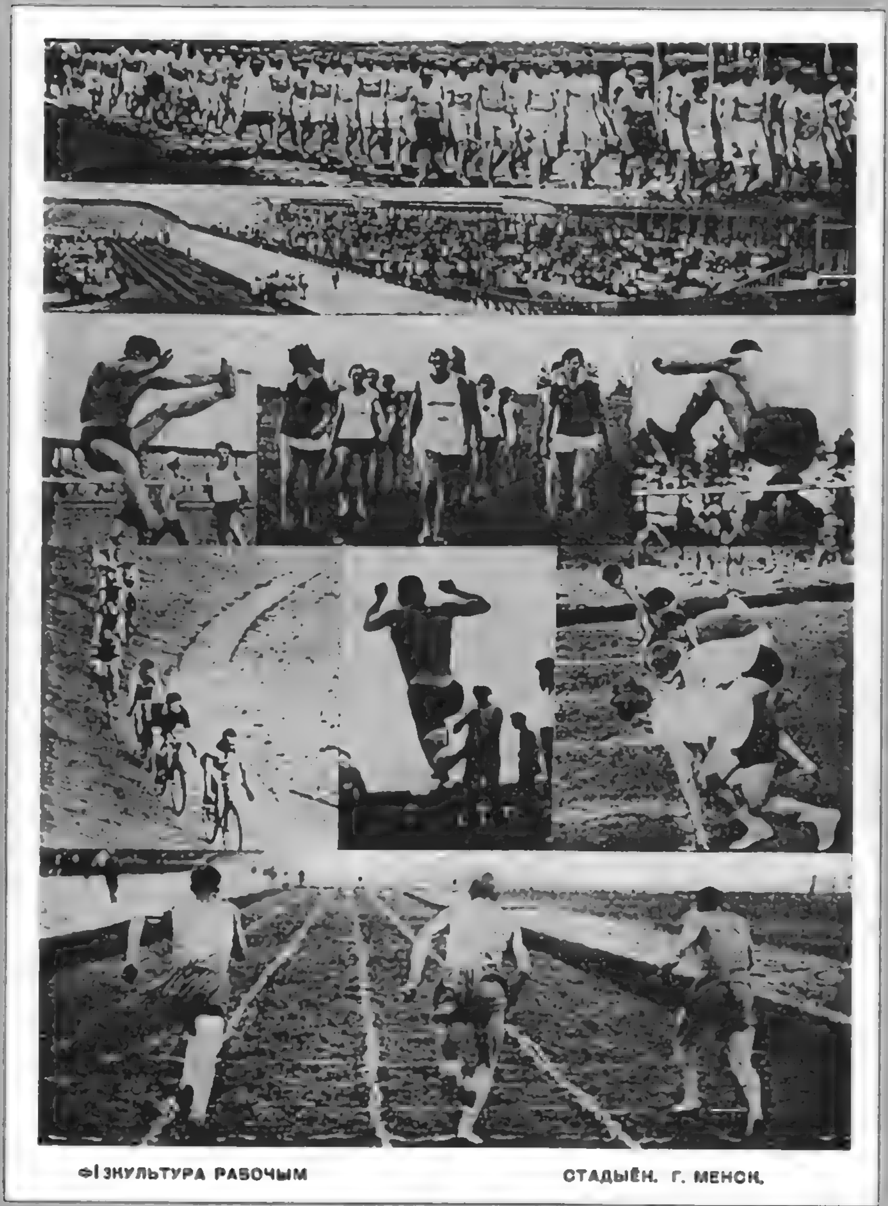
Tribunes of All-Belarusian stadium in the 1930s

243

243. Свята спартыўнага таварыства "Дынама" на Усебеларускім стадыёне. 1933 г.

Holiday of sport community Dynama on All-Belarusian stadium, 1933

244

244. Спаборніцтвы на Усебеларускім стадыёне. Здымкі з часопіса "Чырвоная Беларусь". 1931 г.

Competitions on All-Belarusian stadium, 1931

245

245. Другі злёт піянераў Беларусі на Усебеларускім стадыёне. Здымкі з часопіса "Чырвоная Беларусь". 25 ліпеня 1931 г.

The Second Meeting of the Belarusian pioneers on All-Belarusian stadium on the 25th of July 1931

246

246. Помнік Сталіну на Усебеларускім стадыёне. 1936 г.

Monument to Stalin on All-Belarusian Stadium, 1936

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі выраблядь першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго аднаачасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль аднаачасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго аднача́сова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль аднача́сова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго аднначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль аднначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструюють сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі выраблядь першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень сняданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлепераадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі выраблянь першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі выраблядь першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго аднычасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль аднычасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі выраблядь першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень сняданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль аднаčасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень сняданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі выраблядь першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі выраблядь першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль аднучасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

Але асобныя аматары тэхнікі не жадалі чакаць, пакуль узнімецца агульны ўзровень сродкаў камунікацыі, яны глядзелі ў будучыню. Прынята лічыць, што ў Мінску тэлебачанне з'явілася ў 1950-я гады. Як масавая звычка — так. Зараз мала вядома, што яшчэ ў 1930-я айчынныя «самародкі» пачалі вырабляць першыя тэлепрыёмнікі, падобна таму, дарэчы, як напрыканцы 1980-х у хатніх умовах майстры збіралі першыя спадарожнікавыя антэны.

Дык вось, першы тэлевізар з'явіўся ў Мінску роўна 70 год таму назад — у 1932-м! Юбілей варты таго, каб прывесці вялікую цытату (Звязда, 7.02.1936):

«Супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута прамысловасці тав. Г. Бартноўскі сканструяваў у 1932 годзе апарат-тэлевізар, пры дапамозе якога можна слухаць радыёперадачы і бачыць іх удзельнікаў. 30 студзеня 1936 года на кватэры майстра (завулак Красівы, д. 8, кв. 2) быў наладжан прагляд чарговай праграмы тэлебачання для чатырнаццаці старэйшых радыёаматараў Менска.

На маленькім экранчыку з'яўляецца знаёмая фігура Аляксея Стаханава. Ён выказвае радасць, што яго адначасова бачаць у розных гарадах вялікай краіны. Славутыя забойшчыкі Дзюканаў і Канцэдалаў паказваюцца на экране. На іх грудзях ордэны Леніна. Парторг шахты «Цэнтральная — Ірміно» тав. Пятроў паведамляе, што па прыездзе дамоў ён таксама пабудуе сабе тэлевізар.

...Перадача заканчваецца тэлевіктарынай — з'яўляецца артыст і пачынае брыцца, потым ён мыецца, снедае, чысціць бацінкі, апранаецца і, развітаўшыся з «публікай», выходзіць.

Перадача ўскалыхнула гледачоў. Таварышы Яфімаў і Шумскі заявілі, што яны сканструююць сабе тэлевізары. Пад кіраўніцтвам тав. Бартноўскага пры радыётэхнічным кабінеце Белрадыёкамітэта арганізуецца гурток тэлебачання».

Невыпадкова, здаецца, ужо ў самых першых тэлеперадачах можна было пабачыць, як «звычайны чалавек» мыецца ці снедае. Нават у той наскрозь ідэалагізаваны час улады не забываліся, што сярэдняга абывацеля цікавіць у першую чаргу яго хатні быт. Важная роля ў выхаванні працоўных надавалася сістэме грамадскага харчавання. У другой палове 1920-х быў вельмі папулярным лозунг аб «вызваленні жанчын ад хатняга рабства». Замест былых рэстаранаў адчынялі дзверы «паказальныя сталоўкі», куды прапаноўвалася прыходзіць усёй сям'ёй.

Адным з перажыткаў мінулага было абвешчана п'янства. 9 лютага 1930 года ў будынку насупраць кіно «Чырвоная зорка» пачала працаваць першая ўзорная чайная з мэтай, як было шырока абвешчана, «арганізацыі культурнага адпачынку рабочых». Тут мелася вялікая бібліятэка-чытальня, а яшчэ і кожны столік быў забяспечаны асабістай радыёкропкай з навушнікамі, цэны ж не адрозніваліся ад іншых чайных горада.

А ў жніўні 1939 года ў Мінску, у доме № 50 па Савецкай вуліцы, пачаў абслугоўваць кліентаў першы ў БССР кафетэрый.

Напрыканцы 1934 года індустрыя ежы ў Беларусі набыла флагмана — уступіла ў строй фабрыка-кухня. Знаходзілася яна побач з Домам урада, і пабудаваны былі абодва будынкі амаль адначасова — сімвалічнае супадзенне. Фабрыка мела магчымасць накарміць у дзень некалькі тысяч чалавек. З наступнага года яна пачала развозіць штодзень снеданні па ўсіх школах Мінска — на ўласных аўтамашынах з фірменным кляймом.

Аб значнасці харчовай праблемы ў разглядаемы час сведчыць і наступны факт: найбольш моцная спартыўная база сталіцы, што знаходзілася ў парку імя Горкага, — са стадыёнам, трэкам, пунктамі пракату інвентару, лодачнай станцыяй належала спартыўнаму таварыству «Харчавік». Для мінчан 1930-х гадоў гэтая назва гучала не менш сур'ёзна, чым «Дынама» ці «Спартак».

Той, хто любіў гатаваць сам, мусіў выкарыстоўваць прымус — невялікі агрэгат, які працаваў на газе, але з ім было шмат праблем. Вось некалькі радкоў з артыкула «Прымус сапсаваўся» (Советская Белоруссия, 24.08.1938): «... сапсаваўся ў вас прымус. Вы імкнецеся як мага хутчэй адрамантаваць яго, бо інакш рызыкуеце застацца без гарачай ежы». Далей гаворыцца, што адпаведныя майстэрні працуюць вельмі дрэнна, і ўвогуле, іх няшмат. Канцоўка не прыбаўляла аптымізму: «... яшчэ горш, калі ў прымусе прыйшла ў непрыгоднасць гарэлка — тут ужо вам ніхто не дапаможа. Абыдзіце ўсе майстэрні Мінска, а гарэлкі к прымусу не знойдзеце».

ЛІТАРАТУРА І АРХІЎНЫЯ КРЫНІЦЫ, ВЫКАРЫСТАНЫЯ ДЛЯ НАПІСАННЯ ПРАДМОВЫ

АРХІЎНЫЯ ДАКУМЕНТЫ

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь
Фонд 4п, воп. 3, спр. 426, арк. 21, 180, 188, 204; тамсама, спр. 882, арк. 275—277; воп. 21, спр. 2146, арк. 32.
Фонд 6, воп. 1, спр. 376, арк. 168.
Фонд 7, воп. 1, спр. 111, арк. 73, 96; тамсама, спр. 252, арк. 364—370; тамсама, спр. 404, арк. 91, 98; тамсама, спр. 600, арк. 10, 23.

КНІГІ
1. *Денисов В.Н.* Площадь Свободы в Минске. Мн., 1985. 79 с.
2. *Крапіва К.* Збор твораў : У 6 т. Мн., 1997. Т.1.462 с.
3. *Крапивин С., Курков И.* Минский ГУМ: История и современность. Мн., 2001. 142 с.
4. Минск. Краткая хроника (ноябрь 1917 — 1966). Мн., 1967. 450 с.
5. Мінск учора і сёння/ Аўтар-складальнік В.І.Каляда. Мн., 1989. 320 с.
6. Минск: Энциклопедический справочник. 2-е изд. Мн., 1983. 467 с.
7. Справочник милиционера. Мн., 1939. 114 с.
8. *Шибеко З.В., Шибеко С.Ф.* Минск: Страницы жизни дореволюционного города. Мн., 1990. 352 с.

АРТЫКУЛЫ
1. *Бугаенко В.* Многоликая Сторожевка // Вечерний Минск. 1997. 7 февраля.
2. *Бугаенко В.* Ляховка // Вечерний Минск. 1997. 12 мая.
3. *Баравой Р.* Ціхія мінскія ўскраіны // Добры вечар. 1992. 28 студзеня.
4. *Гнеўка В.Г.* Да гісторыі развіцця народнай гаспадаркі і культуры Мінска ў гады першай пяцігодкі (1928/29 — 1932/33 гг.) // Весці Акадэміі навук Беларускай ССCP. Серыя грамадскіх навук. 1956. № 4. С. 33—42.
5. *Крапивин С.* По рельсам социализма // Советская Белоруссия. 1999. 9 октября.
6. *Курков И.* Ирма Яунзем: Возвращение «перелетной птицы» // Советская Белоруссия. 2001. 10 февраля.
7. *Лапин Н.* Стихи для минской газеты // Вечерний Минск. 1983. 7 июля.
8. *Леановіч І.А.* Жыллё рабочых г. Мінска ў даваенны перыяд (1917—1941 гг.) // Весці Акадэміі навук Беларускай ССCP. Серыя грамадскіх навук. 1974. № 1. С. 104—112.
9. *Садовский Е.* Полеты С.Уточкина в Минске // Советская Белоруссия. 1941. 11 января.
10. *Сает М.* Провиантская, улица детства // Вираж. 1993. № 4. С. 28.
11. Трехвагонный трамвай // Рабочий. 1937. 16 апреля.
12. Тры карчмы // Мінская праўда. 1977. 24 снежня.

ЛІТАРАТУРА І АРХІЎНЫЯ КРЫНІЦЫ, ВЫКАРЫСТАНЫЯ ДЛЯ НАПІСАННЯ ПРАДМОВЫ

АРХІЎНЫЯ ДАКУМЕНТЫ

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь
Фонд 4п, воп. 3, спр. 426, арк. 21, 180, 188, 204; тамсама, спр. 882, арк. 275—277; воп. 21, спр. 2146, арк. 32.
Фонд 6, воп. 1, спр. 376, арк. 168.
Фонд 7, воп. 1, спр. 111, арк. 73, 96; тамсама, спр. 252, арк. 364—370; тамсама, спр. 404, арк. 91, 98; тамсама, спр. 600, арк. 10, 23.

КНІГІ
1. *Денисов В.Н.* Площадь Свободы в Минске. Мн., 1985. 79 с.
2. *Крапіва К.* Збор твораў : У 6 т. Мн., 1997. Т.1.462 с.
3. *Крапивин С., Курков И.* Минский ГУМ: История и современность. Мн., 2001. 142 с.
4. Минск. Краткая хроника (ноябрь 1917 — 1966). Мн., 1967. 450 с.
5. Мінск учора і сёння/ Аўтар-складальнік В.І.Каляда. Мн., 1989. 320 с.
6. Минск: Энциклопедический справочник. 2-е изд. Мн., 1983. 467 с.
7. Справочник милиционера. Мн., 1939. 114 с.
8. *Шибеко З.В., Шибеко С.Ф.* Минск: Страницы жизни дореволюционного города. Мн., 1990. 352 с.

АРТЫКУЛЫ
1. *Бугаенко В.* Многоликая Сторожевка // Вечерний Минск. 1997. 7 февраля.
2. *Бугаенко В.* Ляховка // Вечерний Минск. 1997. 12 мая.
3. *Баравой Р.* Ціхія мінскія ўскраіны // Добры вечар. 1992. 28 студзеня.
4. *Гнеўка В.Г.* Да гісторыі развіцця народнай гаспадаркі і культуры Мінска ў гады першай пяцігодкі (1928/29 — 1932/33 гг.) // Весці Акадэміі навук Беларускай ССР. Серыя грамадскіх навук. 1956. № 4. С. 33—42.
5. *Крапивин С.* По рельсам социализма // Советская Белоруссия. 1999. 9 октября.
6. *Курков И.* Ирма Яунзем: Возвращение «перелетной птицы» // Советская Белоруссия. 2001. 10 февраля.
7. *Лапин Н.* Стихи для минской газеты // Вечерний Минск. 1983. 7 июля.
8. *Леановіч І.А.* Жыллё рабочых г. Мінска ў даваенны перыяд (1917—1941 гг.) // Весці Акадэміі навук Беларускай ССР. Серыя грамадскіх навук. 1974. № 1. С. 104—112.
9. *Садовский Е.* Полеты С.Уточкина в Минске // Советская Белоруссия. 1941. 11 января.
10. *Сает М.* Провиантская, улица детства // Вираж. 1993. № 4. С. 28.
11. Трехвагонный трамвай // Рабочий. 1937. 16 апреля.
12. Тры карчмы // Мінская праўда. 1977. 24 снежня.

ЛІТАРАТУРА І АРХІЎНЫЯ КРЫНІЦЫ, ВЫКАРЫСТАНЫЯ ДЛЯ НАПІСАННЯ ПРАДМОВЫ

АРХІЎНЫЯ ДАКУМЕНТЫ

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь

Фонд 4п, воп. 3, спр. 426, арк. 21, 180, 188, 204; тамсама, спр. 882, арк. 275—277; воп. 21, спр. 2146, арк. 32.

Фонд 6, воп. 1, спр. 376, арк. 168.

Фонд 7, воп. 1, спр. 111, арк. 73, 96; тамсама, спр. 252, арк. 364—370; тамсама, спр. 404, арк. 91, 98; тамсама, спр. 600, арк. 10, 23.

КНІГІ

1. *Денисов В.Н.* Площадь Свободы в Минске. Мн., 1985. 79 с.
2. *Крапіва К.* Збор твораў : У 6 т. Мн., 1997. Т.1.462 с.
3. *Крапивин С., Курков И.* Минский ГУМ: История и современность. Мн., 2001. 142 с.
4. Минск. Краткая хроника (ноябрь 1917 — 1966). Мн., 1967. 450 с.
5. Мінск учора і сёння/ Аўтар-складальнік В.І.Каляда. Мн., 1989. 320 с.
6. Минск: Энциклопедический справочник. 2-е изд. Мн., 1983. 467 с.
7. Справочник милиционера. Мн., 1939. 114 с.
8. *Шибеко З.В., Шибеко С.Ф.* Минск: Страницы жизни дореволюционного города. Мн., 1990. 352 с.

АРТЫКУЛЫ

1. *Бугаенко В.* Многоликая Сторожевка // Вечерний Минск. 1997. 7 февраля.
2. *Бугаенко В.* Ляховка // Вечерний Минск. 1997. 12 мая.
3. *Баравой Р.* Ціхія мінскія ўскраіны // Добры вечар. 1992. 28 студзеня.
4. *Гнеўка В.Г.* Да гісторыі развіцця народнай гаспадаркі і культуры Мінска ў гады першай пяцігодкі (1928/29 — 1932/33 гг.) // Весці Акадэміі навук Беларускай ССCP. Серыя грамадскіх навук. 1956. № 4. С. 33—42.
5. *Крапивин С.* По рельсам социализма // Советская Белоруссия. 1999. 9 октября.
6. *Курков И.* Ирма Яунзем: Возвращение «перелетной птицы» // Советская Белоруссия. 2001. 10 февраля.
7. *Лапин Н.* Стихи для минской газеты // Вечерний Минск. 1983. 7 июля.
8. *Леановіч І.А.* Жыллё рабочых г. Мінска ў даваенны перыяд (1917—1941 гг.) // Весці Акадэміі навук Беларускай ССCP. Серыя грамадскіх навук. 1974. № 1. С. 104—112.
9. *Садовский Е.* Полеты С.Уточкина в Минске // Советская Белоруссия. 1941. 11 января.
10. *Сает М.* Провиантская, улица детства // Вираж. 1993. № 4. С. 28.
11. Трехвагонный трамвай // Рабочий. 1937. 16 апреля.
12. Тры карчмы // Мінская праўда. 1977. 24 снежня.

МІНСК
НЕЗНАЁМЫ
1920-1940

Не аднойчы мянялася аблічча Мінска за яго амаль тысячагадовую гісторыю. Хто сёння ведае, якім тут было жыццё ў часы бітвы на Нямізе ці ў сярэднявеччы? Але ёсць таямніца і зусім побач – горад 1920–1930-х гадоў. Усяго за два дзесяцігоддзі, паміж Грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнамі, у старыя "губернскія мехі" да краёў улілі новае "сталічнае віно". Мінск стаў іншым.

На жаль, сталіца не паспела распасцерці крылы. У чэрвені 1941 года бомбавы шквал змёў унікальны ў сваёй самабытнасці горад. Большасць з сённяшніх мінчан ніколі яго не бачылі. Шмат дзесяцігоддзяў не ступала нага чалавека на тыя вуліцы. Час надышоў. Рушым, калі ласка, у падарожжа.

Мінск "Ураджай" 2002